itiraf.3

«DAVADAN DÖNEN» ADNAN ÖZÇİFTÇİ ANLATIYOR

MHP'NİN DENİZ ASSUBAY OKULUNDAKİ FAALİYETLERİ

YARIN AYDINLIKTA

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 9 HAZİRAN 1980

10 LIRA

Tarih boyunca

İŞKENCE

R.Kısacık'ın incelemesi

YARIN AYDINLIK'TA

Polisin Bağlar Mahallesinde eli kelepçeli olarak kurşuna dizdiği Hamza Yazmaz'ın yakınları:

«Diyarbakır Valisi cinayete tanık oldu»

Hamza Yazmaz'ın yakınları "Diyarbakır Valisi cenazeyi yerde gördü, polisler birbirlerine "kelepçeyi çıkarın" diye bağırıyorlardı" şeklinde konuştular.

Hamza Yazmaz'ın akrabaları anlatıyor:

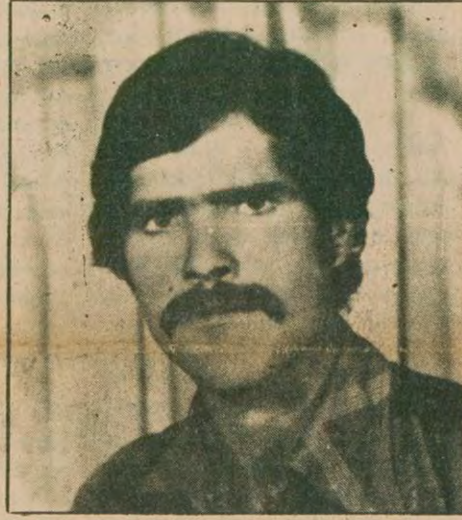
"Eli kelepçeli olduğu halde evden çıkardılar. Bir polis Hamza'ya üç kere üst üste 'kaç' dedi. Hamza kaçmadı. Ancak iki-üç adım arada mesafe olunca polisler ateş ettiler. İlk kurşunu arkasından, ayağından ve kalçasından aldı. Yaralanmasıyla birlikte, bir yay çizerek yere yıkılırken bir kurşun da göğsünden aldı. Hamza yere yıkılınca da bir polis gidip ayakkabısıyla kafasını ezdi."

- Emniyet yetkilileri, olayla ilgili çelişkili açıklamalarda bulunmuşlardı
- Savcılığın soruşturma açması bekleniyor
- Öldürülen gencin yakınları, "Devlete karşı yapacak bir şeyimiz yok, okuyanımız yazanımız da yok" diyorlar

DİYARBAKIR (ÖZEL)

DİYARBAKIR'da 4 Haziran günü polisin eli kelepçeli olarak Bağlar Mahallesinde kurşuna dizdiği gencin ölümüyle ilgili birçok nokta aydınlandı. Diyarbakır Valisinin olaya tanık olduğu da belirlendi.

Mahalle halkının ve öldürülen Hamza Yazmaz'ın yakınlarının anlattıkları polisin olayla ilgili açıklamalarının gerçek dışı olduğunu gösteriyor. Emniyet yetkilileri Hamza'nın öldürülme nedeni olarak, çelişik iddialar öne sürmüşlerdi. Muhabirimize Hamza'nın "dur ihtarına uymadığı" söylenmiş, Akajansa "polis ekibine ateş açtığı" açıklanmış, TRT bülteni ise "kışkırtıldığı evde polisle çatışmaya giren gencin öldürüldüğünü" bildirmişti.

Polisin elleri bağlı olarak mahalle ortasında kurşuna dizdiği Hamza Yazmaz inşaatlarda çalışarak ailesine bakıyordu. Hamza nişanlıydı ve yakında evlenecekti.

Yapılan araştırmada, Hamza Yazmaz'ın öldürüldüğü gün olan 4 Haziranda değil, 1 Haziranda gözaltına alındığı ve üç gün boyunca emniyette tutulduğu öğrenildi. Yazmaz, 4 Haziran günü saat 10.00 sıralarında eve getirilmiş ve daha sonra da evlerinin önünde kalabalık bir halk kitlesinin gözüönünde kurşuna dizilmiştir.

AKRABALARI ANLATIYOR

Bu konuda öldürülen Hamza Yazmaz'ın akrabaları şunları anlattılar:

"Eli kelepçeli olduğu halde evden çıkardılar. Bir polis Hamza'ya üç kere üst üste 'kaç' dedi. Hamza kaçmadı. Ancak iki-üç adım arada mesafe olunca, polisler ateş ettiler. İlk kurşunu arkasından, ayağından ve kalçasından aldı. Yaralanmasıyla birlikte, bazı mahallelerde üslenmeye ve barikatlar kurmaya devam etmektedirler. Özellikle geceleri, barikatlarını her tarafa yaymaktadırlar. Faşistlerin özellikle üs-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

TİKP Merkez Komitesi üyesi Daşar Karadağ, Çorum'da incelemelerini sürdüyor

Faşistler, Çorum'da saldırılarına Sünni halkı katamadı

- "Halk, haklı zeminde MHP'ye karşı mücadele yürütmenin güven ve kararlılığını taşıyor."

ÇORUM (ÖZEL)

MHP'lilerin Çorum'da giriştiği saldırılarla ilgili olarak incelemelerde bulunan TİKP Merkez Komitesi üyesi Daşar Karadağ, faşistlerin Çorum'da giriştikleri saldırılara ve hazırladıkları katliam planına Sünni halkı katamadıklarını açıkladı.

Çorum'daki incelemelerini sürdüren Karadağ'ın açıklaması şöyle:

"Çorum emniyetinde görevli polislerin bir kısmı faşist tertipçilerle beraber hareket etmektedirler. Onlara silah ve mermi getirmekte, ordu birliklerinin yapacağı aramaları önceden haber vererek, saldırganların silahlarını saklamasına yardımcı olmaktadırlar. Bazı köylerden gelen silahlı militanları, polisler açıkça şehirden içeri sokmaktadırlar. Ayrıca, çeşitli yakın kasabalardan ve Yozgat'tan silahlı militanların geldiğini vatandaşlar tespit etmektedirler."

NERELERDE ÜSLENİYORLAR

"MHP'li saldırganlar, özellikle

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

"Ordu içinde tek bir komünist bırakmayacağız" diyen

MHP'liler, Gölcük'te askeri şahıslara da saldırmaya başladılar

GÖLCÜK (ÖZEL)

MHP'li komandolar Gölcük'te halk üzerindeki baskılarını sürdürürken, saldırılarını şimdi askeri şahıslara da yönelttiler.

Gölcük PTT'si ile Vergi Dairesi arasındaki bölümü "kurtarılmış bölge" ilan eden MHP'liler şehrin bu bölümündeki kahvehaneleri üs olarak kullanıyorlar. ÜGD binasının da burada bulunması komandolara ayrıca fütursuz hareket et-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Faruk Sükan'ın giriş töreninde konuşan

Demirel: "Erken seçimlerde tek başımıza iktidara geleceğiz"

ANKARA (ÖZEL)

FARUK Sükan ve eski AP'lilerin bir bölümü dün Ankara'da düzenlenen bir törenle AP'ye girdi. Dedeman Otelindeki törende bir konuşma yapan Demirel, şu veya bu sebeple AP'nin dışında kalmış olanları yeniden AP'ye davet etti.

Demirel daha sonra, erken seçimlerde 65'teki gibi tek başlarına iktidara geleceklerini ve Türkiye'nin düşmanlarının hakkından geleceklerini sözlerine ekledi.

Törende bir konuşma yapan Faruk Sükan da, son Türk devletinin ve hür parlamenter rejimin tehlikede olduğu bir dönemde AP'ye katılmalarının son derece önemli olduğunu belirtti.

Konuşmaların tamamlanmasından sonra, başta Faruk Sükan olmak üzere Hasan Korkmazcan, Cevat Önder, Ekrem Dikmen, Samet Güldoğan, İhsan Tombuş, Hilmi Türkmen, Mehmet Altınsoy ve 750 civarındaki DP'li AP'ye katıldı.

Küçük Kurultayda konuşan

Ecevit: «Biz Sovyetler'i izlemezsek, onlar uydularını üstümüzde uçurmayacaklar mı?»

- "Bazı solcuların sloganlarına uyup NATO'dan ayrılmayı düşünmedik"
- Ecevit üst düzeydeki bir Sovyet yetkilisinin kendisine "Biz uzayda Türkiye'de ne olup bittiğini izliyoruz" dediğini söyledi.
- Ecevit, Genel Başkanların katılmadığı CHP, AP ve MSP koalisyonu önerdi.

ANKARA (ÖZEL)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit Küçük Kurultayda yaptığı konuşmada dünyada soğuk savaş sürecinin başladığını söyledi. Ecevit, Ortadoğu'daki gelişmelere de değinerek, "Dünya soğuk savaş sürecine girmeye başlamıştır. Soğuk savaş bölgemizde Türkiye'yi daha çok etkileyen bir ülke haline getirmektedir." dedi.

Türkiye'de etnik ayrılık sorunu olduğunu söyleyen Ecevit, "Ama bunlar dış gelişmelerden soyutlanmamalıdır. Bunu so-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Odalar Birliği Başkanı

Yazar: "Parlamento dışı hiç bir çözümü benimsemiyoruz"

- "Cumhurbaşkanı sorunu Parlamento içinde bu sistemle çözülebilir."
- "Devlet varsa anarşiyi o önler. Devlete yardımcı olurum diyerek anarşi yaratılamaz"
- "Zorbalık bizzat hükümetten destek gördü"

Yazısı 5. sayfada «Açıkça» köşesinde

TİKP Başkanlık Kurulu kararı açıklandı:

"Günün görevi: MHP'nin zorbalığını göğüslemek"

- CHP umudunun sönüşü ve maceracılık, halkın saflarında bunalım ve dağınıklık yarattı
- Kendisinden hesap sorulmayan MHP, halktan hesap sormaya kalkmıştır
- Milliyet ve mezhep düşmanlığını körükleyen MHP'ye dayanarak istikrar sağlanamaz
- TİKP, akıllı ve kararlı siyasetleriyle MHP'nin zorbalığını püskürtme mücadelesine önderlik edecek yetenektedir

TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek

ANKARA (ÖZEL)

TİKP Başkanlık Kurulu, Türkiye ve dünyadaki siyasi gelişmeleri gözden geçirerek, önümüzdeki döneme ilişkin bazı yeni kararlar aldı. Başkanlık Kurulu kararlarında, günümüzde halkın ve devrimcilerin önündeki başlıca görevin "MHP'nin zorbalığını göğüslemek" olduğu belirtildi. TİKP Başkanlık Kurulunun aldığı kararları içeren yazılı açıklamanın tam metni aşağıdadır:

Dünyada gelişmeler

SOVYETLER Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesi dünyada iki yönlü bir etki yaratmıştır. Bir yandan Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı direnme ve dayanışma eğilimi güçlenirken, öte yandan Moskova'nın askeri gücü karşısında yatıştırma ve teslimiyet eğilimi de hız kazanmıştır.

Moskova yöneticileri, ikili taktik izlemeye devam ediyorlar. Hem "yumuşama" eğilimini güçlendirmek için gene "barışçı" pozlarına giriyorlar, hem de Batı Almanya, Norveç, Türkiye, Portekiz, Pakistan gibi ülkelere açık tehditler yöneltiyorlar.

ABD'nin durumu son aylarda daha da sarsıldı. İran'daki rehineleri kurtarmak amacıyla giriştiği eylemin fiyasko ile sonuçlanması, bu süper devletin gerileyişini ve çaresizliğini bir kez daha çarpıcı bir biçimde ortaya koydu. ABD'nin müttefikleri ve Sovyetler Birliği'nin hedefi olan ülkeler arasında ABD'ye duyulan güven daha da sarsılmış bulunuyor. Bu olgu, bazı ülkelerin hakim sınıfları içinde Sovyetler Birliği'ne boyun eğme eğilimini güçlendiriyor. Son dönemde Batı ülkeleri arasında bölünme ve ayrı telden çalma tutumu geli yiyor.

Bug n Sovyetler Birliği tehdidine karşı ön cepl e durumunda bulunan Ortadoğu büyük o aylara ilerliyor. İran'daki gelişme, ABD'n in insiyatifi kaybettiğini ve olayların peşind en gittiğini bir kez daha gösterdi.

İran , Afganistan'ın işgalinden sonra cephesini Kuzeye çevirmekteydi. Oysa bugün ABD e büyüyen bir sürtüşme içine girmiştir ve bu durumdan Sovyetler Birliği yararlanma ktadır. İran'ın nereye gittiği sorusu günde mdedir.

Ca mp-David antlaşmasından sonraki gelişme er, Filistin halkı milli devletini kurmadan ve Arap toprakları kurtarılmadan Ortadoğu sorununun kalıcı bir çözüme ulaşamayacağını kanıtladı. İsrail siyonistleri tecrit olmaya devam ediyor. Avrupa'da Filistin halkı ile dayanışma güçleniyor. ABD'nin Filistin so rununda izlediği siyaset de iflasa gidiyor.

Dür ya durumunu özetlersek, en önemli olgu, Sovy et sosyal-emperyalizminin başını çektiği ka rşı-devrimci kabarış ve yükselen savaş tehli kesidir.

Türkiye'de durum

ÜLKEMİZDEKİ gelişme, kutuplaşma ve faşizmin tırmanışı yönündedir.

1978-1979 yıllarında durgunlaşan halk hareketi bugün bir gerileme içine girdi.

Mezhep ve milliyet temelindeki gerici saflaşma keskinleşmektedir. Gelişme, bölünmeye, zorbalığa ve anarşiye hizmet eden kutuplaşma yönündedir. Aslında bu durum, 1973 baharından beri yaşanan faşizmin gerilemesi sürecinde bir kesinti, bir zikzaktır.

CHP iki yıllık iktidar döneminde Partimizin kamuoyunda yarattığı elverişli şartları değerlendirmemiş ve tarihi fırsatı harcayarak MHP'nin üzerine gitmemiştir. Öte yandan soldaki maceracı ve terörist örgütler, yaptıkları eylemlerle geniş halk yığınlarının gözünde sol ile sağ arasındaki farkı ortadan kaldırmışlar, MHP ile AP ve Sıkıyönetimi aynı kefeye atmışlar, sonuç olarak MHP'yi güçlendirmiş ve halkı tarafsızlığa itmişlerdir.

CH P'nin ve maceracı solun Sovyetler Birliği'ne teslimiyet ve sahte TKP ile ittifak çizgileri geniş ara kesimleri soldan uzaklaştırmıştı r. Gerek AP'de gerekse Devlet Partisinde MHP kutbuna ve gericiliğe kayma eğilimi gelişmiş, MHP'nin tecrit süreci bir süre için tersine dönmüştür.

1979 yılında iyice köşeye sıkışan MHP, kendi sinden hesap sorulamadığı için şimdi halktan ve demokrasi güçlerinden hesap sormaya kalkmıştır.

AP iktidarı, MHP'nin zorbalığını himaye ederek istikrar sağlayacağını sanmaktadır. AP'nin bu tutumu, halka karşı zorbalık, ırkçı baskı ve mezhep ayrımı uygulamalarını güçlendirmektedir. Bütün bu uygulamalar, sonuç olarak bölünmeye, anarşiye ve dış tehdide yaramaktadır.

Halk iki ateş arasında kalmıştır. Halk bir

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

İçten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Fransız Kültür Merkezinde (1)

Ama bu kez program, içimize seslenen bir programdı...

Fransız Kültür Merkezine, program külliyesini izlemek için gelen, yıllardan beri, bir eksik, iki fazla, aynı kişilerdi: Yaşlanmış ve hep gülümser bir Enver Ziya Karal, erimiş bir Afet İnan, yüzyıldan beri bakımlı sosyete hanımları, ve böylece... (bakımdan yaşlanmışlardır!...)

Aradabir, gözbebeklerinde zeka pırıltısı olanlar da vardı.

Ama bu kez program, bir başka türlü, içimize seslenen bir programdı, ayni zamanda da, belgesel ve insani değeri olan.

– Nasıl oldu ki?

– Öyle oldu işte!...

Albert Kahn'ın, otokrom (özrenkli fotoğraf) sergisi ve steroskopik fotoğraf dedikleri, ta 1912'lerde, Türkiye'ye adam gönderip çektiği filmlerin eklenmesinden oluşmuş bir belgesel film...

Sergi, üstünde durulacak bir sergiydi ve film de öyle. Düşünün, mütarekeden sonra, Türkiye bütün yıkıklığıyla, bütün yenilmezliğiyle, bütün sarplığıyla önünüzde uzanıyordu. Nice değişmişiz!...

– İyiye mi kötüye mi?...

– Niye hep böyle eblemçüş ayırımlar... İkisine de... O yıkıklık o yakıklık yerine şimdi oldukça namur olan bir Türkiye uzanıyor önünüzde. Ama, o kıtlıkta satılan buğdayların başında olanların, o çıplak ayak yürüyen çocukların yüzünde, ruh var, ruh...

Halkımla beraber izlemek isterdim bütün programı... Ay, nice kendinden geçerdi, atlıların cepheden dönüşlerini izlerken... nice alkışlardı.

Terbiyeli maymun gibi oturmazdı, arada bir, nedenini anlamadığımız, kahkahalar atıp, arzuhalcılar ekranda yansıyınca, veya, demirci demiri, güçlü kollarla tavında dövünce.

- Ulanitza, ninen arzuhalcı görmedi mi?...

Bizimkilere sesleniyorum. Yabancılar, efendi efendi, ilgilenerek izliyorlar.

Tam arkamda, bir grup, Visconti'nin, Akün sinemasında oynanan bir filminden söz ediyordu:

– "Renkler çok güzel. Kırmızı moda olmalı. Giysilerin kesimi nefis. Visconti aynı zamanda çıplaklık ustası, ama gösterdiği çıplaklıklar beni ırgalamıyor, dr...

Ahı gitmiş vahı kalmış bir hanımdı konuşan... Ama cidden, Visconti'nin, ne çıplaklığı, ne giyinikliği, kimseyi ırgalayacak türden değildi... Büyük, aile ismi, haksız reklamını kendiliğinden yapmıştı.

Avrupa'da, hâlâ yedi kuşak atalar, işe yarar!...

Programı diyeyim:

1) Otokrom resim sergisi.
2) Konuşma.
3) Kokteyl.
4) Sinema.

Ertesi gün, gene aynı konuda Türk Tarih Kurumunda, bir konferans verilecekmiş ve aynı belgesel gösterilecekmiş.

Renkli fotoğrafın çok geç bulunduğunu sanırlar. Oysa, özüne özgün renkli fotoğrafın yüz otuz küsur yıllık bir geçmişi vardır. Eduard Becquerel'miş ilk renkli fotoğrafı çeken. Gümüş klorür ışığa tutulduğunda, ışınların renginin süzümlendiğini görmüş... Ama resimleri bozuk çıkıyormuş henüz.

Yirmi yıl sonra Charles Cros ve Ducos de Hauron, renkleri levha üstünde ayrıştırıyorlarmış. Değişik değişik levhalar kullanılıyormuş, bir araya getirilince, çekilen nesnenin renkleri elde ediliyormuş.

Bu isimleri, buruk bir zevkle söylüyorum. Bir araştırmaya, herhangi bir şeye, öz özlerini adıyan insanlara, ölmüş olsalar bile, sevgi duyuyorum.

Palavranın dışında insanlara!... Kaba kaba hırsların dışında insanlara. Dünyayı "ille de ille" ben yöneteceğim demiyen insanlara... sıktınız bre!...

Birçok kişi bir sürü yöntem denemiş, LUMİERE kardeşlere kadar.

Onlar, bir tek levhanın üstüne üç ayrı tabaka oluşturarak başarıya ulaşmışlardı. Patates tohumu kullanmışlardı. Ve özel bir vernikle duyarlı bir emülsiyon...

Aaaa. Program da hazır, bizim Mustafa Ekmekçi, bir de Orhan Duru... Arkadaşlarının kızlarının kahına bile yetişemiyen, vefasızlar. "Bildiğin gibi değildi... çok meşguldüm"...

Otokrom piyasaya 1903 yılında sürülmüş. Lumiere Kardeşlerin fabrikası, gereken cam levhadan günde 6000 tane yapabiliyormuş.

Ne çok görünmüştür bu sayı, o zamanlar göze...

Ve işte, bu yaşamı bir avantür, Albert Kahn, bu iş için bir laboratuvar kurar...

Kendisi, Boulogne'a bir malikaneye yerleşmiştir, sıfırdan başlayıp, Afrika elmas madenlerinden milyonlar kazandıktan sonra... Sonra, gene bütün servetini yitirmiştir, 1929 bunalımında...

Neler yapmamıştır Albert Kahn?...

1) Dünya turu bursu vermiştir... Birçok genç adama, bir yıl süreyle dünyayı dolaşmak olanağını verirmiş bu burs.

2) Bunlara, Paris'te, bir ev tahsis etmiş. Geçim tasaları olmadan birbirleriyle buluşsunlar ve birbirlerine bilgi ziyafeti çeksinler diye... "Yediğin içtiğin senin olsun, bir de gördüğünü anlat" burada tam anlamını bulmuştur.

3) College de France'ta, "Beşeri Coğrafya Kürsüsünü", kendi maddi olanaklarıyla kurdurmuştur.

4) Toplumbilimleri, ulusal araştırma komitesini kurmuştur.

5) Planet arşivini kurmuştur.

6) Bültenler çıkartmıştır, toplumsal ve ilmi olgu ve bulgular hakkında.

7) Biyoloji laboratuvarı kurmuştur...

He ya... eşine, öküz gözü kadar pırlanta takıp, büyümüş, "Boğaza" nazır, hazırlop bir villada kondurup, boğazın akışını ayarladığını sanmamış...

Niye hâlâ ve hâlâ, bizde böyle meraklılar yok ki?...

– Neden mi yok?... İşin onda dokuzu gösteriş değil de ondan. Onda biri de, oy kazandırmıyor, seçimlerde de ondan...

Önce, daha resmen açılmamış sergiyi dolaşıyoruz... Bursa'dan, Bilecik'ten, Karaköy'den, Ankara'dan, İstanbul'dan, Manisa'dan, Alaşehir'den resimler. Belgesel değerleri çok...

Bizim, resmiyetteki makamlar, Atatürk yılı için, çok yararlanabilirler...

Komisyonlar, ön-komisyonlar, yan-komisyonlar, sizlere sesleniyorum...

(Alacağın olsun Mustafa Ekmekçi.
Alacağın olsun Orhan Duru!...)

(Devamı Var)

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

TÜRKİYE'NİN HIRSIZI EN BOL YERİ İSTANBUL'DU. GENÇLERİN BİRBİRLERİNİ ÖLDÜRMEYE BAŞLADIKLARI DÖNEMDEN SONRA HIRSIZLIK OLAYLARI GÖRÜNÜŞTE AZALDI, BÜYÜK SOYGUNLAR ÇOĞALDI. YETKİLİLER, GÖREVLİLER BU İKİ OLAY ARASINDA BİR İLİŞKİNİN VARLIĞINI BİLEMEYECEK, DÜŞÜNEMEYECEK ORANDA YETERSİZ MİDİRLER?

KAÇAKÇILAR

BİR YÖNETİM KENDİ GÖRÜŞÜ DOĞRULTUSUNDA BAŞARILI OLMAYABİLİR. ANCAK KÜÇÜK ÇOCUKLAR KARŞISINDA SORUMSUZ, VURDUMDUYMAZ OLMAK BAŞARISIZLIK DEĞİL İNSANLIK DUYGULARINDAN, İNSAN DEĞERLERİNDEN YOKSUN KALMAK DEMEKTİR.

31.5.1980 Cumartesi, saat 13 dolaylarında, Laleli'den Aksaray'a iniyordum yavaş yavaş. Altlı üstlü geçide, Kilim Otelinin yanına gelmiştim, bir çığlık duydum. Başımı çığlığın geldiği yana, geçitin altında kaçak sigara satılan yere çevirince 8-10 yaşlarında bir çocuğu, 30-35 yaşlarında, uzun boylu, ince kıyım, kapkara yüzlü, dilinden Güneydoğu yöresinden olduğunu sandığım, biri yakasından tutmuş dövüyor, sürüklüyor. Çocuk ağlıyor, yalvarıyor dinleyen yok. Yüzlerce kişinin gözleri önünde, Aksaray Emniyet Amirliği'nin altmış yetmiş metre yakınında geçiyor bu olay. Korkunç yüzlü adam çocuğu Selim Paşa Sokağına doğru sürükleyip götürdü. Az ötede sigara satan, gene 8-12 yaşlarında olan çocuklardan birine olayı sordum. Oralı bile değildi sorduğum çocuk. Şöyle dedi bana: "O çocuk o adamın işçisidir, onun yanından ayrılıp başkasına çalıştığı için adam yakalayıp götürdü, dövüyor şimdi otelde."

Geçitin az yukarısındaki Selim Paşa, Yeşil Tulumba Sokakları yıllardır kaçakçıların, çevre kabadayılarının egemen oldukları bir yerdir. Burası da Aksaray Emniyet Amirliğine yüz-yüzelli metre uzaklıktadır. Neyse böyle düşünüp giderken Valide Camiinin yanına vardım. Kaçak sigara satan çocukların birbirlerine seslendiklerini, oldukları yerde çakılıp kaldıklarını görünce şaşırdım. Ne vardı Demirel mi geçiyordu yoldan, yoksa Türün mü diye düşünmeye kalmadan az önce çocuğu döve döve götüren kara yüzlü yaratığın sigara satıcılarının, tek tek, yanlarına uğradığını onlardan, daha önce sayılıp ayrıldığı anlaşılan para demetlerini topladığını gördüm. Göz ucuyla izledim kara yüzlü yaratığı, sonra Atatürk Bulvarı'ndan Saraçhane'ye doğru çıkan yokuşa koyuldum.

Çok dokunmuş, çok düşündürmüştü beni bu olay. Türkiye'nin en büyük, en eski ilinde, o ilin en kalabalık, en işlek yörelerinden birinde, görevlilerden altmış yetmiş metre uzaklıkta, gün ortası yasalar karşısında en küçük bir sorumlu olmayan küçük çocukların kaçakçılar elinde araç olduğunu, sömürüldüğünü görüyoruz. Yarının yurt savunmasında, korunmasında, kalkınmasında görev alacak olan yetkilileridir bu çocuklar. Şimdiden kaçakçılığa, yasadışı eylemlere soyulmaya, soymaya, çalışmadan kazanmaya, çalışmadan çalıştırmaya itilen küçük çocuklar, çocuklarımız, kardeşlerimiz, yurttaşlarımız bizim.

Bütün yetkililerin, sorumluların gözleri önünde sömürülen, dövülen, korkutulan, çalıştırılan bu yavruların yaşamlarında, gelişmeleri üzerinde, yarınları konusunda hangi güvence vardır bilemeyiz. Bunun bir eğitim sorunu olduğunu söyleyip geçemeyiz. Burada, eğitim sorununun çok uzağında, çok ötesinde bir toplum çıkmazı, bir yönetim bozukluğu, bir düzen sarsıntısı vardır besbelli. Yarının kan dökücüleri, yolkesicileri, eli bıçaklılarıdır bu çocuklar. Bugün tutukevlerini dolduran ağabeyleri gibi, yarın görev onlara düşecek, büyüklerin yerlerini onlar alacak. Bugünün sömürmeye, sömürülmeye, dövülmeye, dövmeye alıştırılan kaçakçı yumurcakları yarın büyük otellerde, büyük "yerlerde" daha büyük işler görecekler. Ne ekersen onu biçersin demiş atalarımız. Gelecek günlerde biçeceklerimizin ne olacağını şimdiden görmemek için gözlerin şu "nurlu ufuklar" karşısında iyice kamaşması gerek.

Bir yönetim kendi görüş doğrultusunda başarılı olmayabilir. Ancak küçük çocuklar karşısında sorumsuz, vurdumduymaz olmak başarısızlık değil insanlık duygularından, insan değerlerinden yoksun kalmak demektir. Yarının büyükleri olacak bugünün çocukları karşısında görevinin ne olduğunu bilemeyen bir yönetim kurulu, yetkililer topluluğu yalnız kendi torunlarını değil, yurdu da uçuruma doğru itiyor demektir. Bir bakın bizi yönetmekle görevli büyüklerimize birbirine saldırmaktan, birbirinin utanç verici yanlarını sergilemekten, birbirini suçlamaktan baş kaldırıp çocukların geleceğini, küçüklerin bu acıklı durumunu düşündükleri var mı? Nerdesiniz ey "milliyetçiler, mukaddesatçılar, başörtüsü çığırtkanları" bu durum karşısında ne yapıyor, ne düşünüyorsunuz bakalım? Yollarda, boş alanlarda "komünistler Moskova'ya" diye yırtınanlar biraz da ülke sorunlarını, yarının yurt yükünü omuzlarında taşıyacak olan bu kaçakçılığa, sömürüye itilen yavrucukları, kardeşlerinizi düşünün. İşte onlardır geleceğin Turan ya da Moskova yolcuları. Onların hangi yola gideceklerini Aksaray kaçakçıları sizden, siz okumuşlardan, boş konuşmada mangalda kül bırakmayanlardan çok daha iyi biliyorlar. Ey çocuk yaşta kızcağızlara çarşaf, başörtüsü giydirip, yollara da dökenler kaçakçıların elinde oyuncak olan bu yavrucukları da düşünüyor musunuz?

Bir ülkenin hangi uygarlık aşamasında olduğu yöneticilerinin süslü giysilerinden, varlıklılığından, bir bakışta kadayıfın altının kızarıp kızarmadığını anlayacak yetenekte başkanlarından değil, çocukların durumundan, onlarla ilgili sorunlardan anlaşılır. Çocukları sokaklara dökülmüş, şunun bunun elinde çıkar aracı, kazanç gereci olarak kullanılmaya bırakılmış bir ülkede geleceğe güvenle bakma olanağı yoktur. Geleceğin sorumluları zorumsuzluğa bırakılırsa, böyle bir ortamda asalak olarak yetişirse onlardan ne beklenebilir? Kaçakçıların eğitiminden geçen, küçük yaşta sömürülmüşlüğün ezikliğini duyan bir çocuğun büyüdüğünde bu ezikliği, bu aşağılık duygusunu gidermek için neler yapabileceğini kestirmek güç değildir. Bir bakın birbirini öldüren, "Benim gibi düşünmeyeni öldürürüm" diyen, kan döken gençlere geçmişin eğitim boşluğunu, düzensizliğini, vurdumduymazlığını onlar da kolayca görürsünüz. Ülkenin en uzak bucağından getirilen, gelen, denetimden yoksun çocuklar kaçakçıların egemenliği altına bırakılıyor, görevlilerin, yetkililerin gözleri önünde suça itiliyor. Bu olayla ilgilenen yok. Peki devletin, hükümetin gücü yetmiyor mu bu çocukları kaçakçıların elinden kurtarmaya? Yetkili satıcıda bulunmayan sigaralar kaçıkçıda istendiğinden de çok bulunuyor. Devletin yapıp sattığı bir nesne kaçakçıda var, devletin yetkili kıldığı satıcıda yok. Bunun görevlisi, sorumlusu yok mu?

Siz öyle bir yönetici kuruluş düşünün ki yolsuzluk dosyaları, kardeşlere çıkar sağlama oyunları, yeğenlerin soygunculuğunu, hırsızlığını birer erdem gösterme çabaları, kaçakçılık olayları başlıca başarısı olsun. Öyle bir kimse düşünün ki çamur içinde yüzsün de başkalarına çamur atmayı bir beceri saysın, utanmazlığı uğraş edinsin de başkalarına utanma öğretmeye kalksın. İşte ülkemizin durumu budur. Bir yönetim, bir yetkili kendinden olan suçluyu korur, suçu suçsuza yüklemeyi iş edinirse onun bulunduğu yerde kargaşa, vurgun, soygun, kan dökme gibi toplumu sarsıcı olayların önü alınamaz.

Türkiye'nin hırsızı en bol yeri İstanbul'du. Gençlerin birbirlerini öldürmeye başladıkları dönemden sonra hırsızlık olayları, görünüşte, azaldı, büyük soygunlar çoğaldı. Yetkililer, görevliler bu iki olay arasında bir ilişkinin varlığını bilemeyecek, düşünemeyecek oranda yetersiz midirler? Değiller besbelli, işlerine gelmiyor da ondan. İşsiz güçsüz, başı boş gençlerin ne yaptıklarını, neyle geçindiklerini, nerelerde barındıklarını düşünen, araştıran olmadığı, çıkmadığı sürece kargaşayı besleyen güçlü kaynaklardan biri de bulunamaz, kurutulamaz. Şu İstanbul yollarında, alanlarında görülen en önemsiz olayın bile arkasında büyük bir ülke sorunu yatmaktadır, görecek göz, düşünecek baş ister. Güvenlik güçlerinin büyük caddelerde dolaşmalarıyla güvence sağlanamayacağı, üzücü olayların önlenemeyeceği çoktan anlaşılmıştır. Türkiye büyük alanlardan, büyük caddelerden değil, mahalle aralarındaki küçük sokaklardan, sorumluların, yetkililerin, görevlilerin uğramadıkları yerlerden yönetilmektedir. Kargaşa öncülerinin, yöneticilerinin barınakları, eylem düzenleme yerleri bu sokak aralarıdır. Bu küçük sokakları, ara sokakları kurtarmadan, devletin denetimi altına almadadan Türkiye'yi kurtarma, düzeni güvenceyi sağlama olanağı yoktur.

Geçtiğimiz Hafta

MHP terörü Çorum'da sürüyor

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesini bahane ederek bütün yurt çapında, özellikle de Çorum'da terör estiren MHP'nin saldırılarına karşı yurttaşlar barikatlar kurarak direndi. Alevi-Sünni ayrımını kışkırtarak mezhep çatışması yaratma çabasına giren MHP'li saldırganların Çorum Valiliği ve Emniyetinden de destek almaları cesaretlerini artırdı.

Sazak'ın öldürülmesinden sonraki üç gün içinde yurt çapında 32 yurttaşı öldüren komandoların tutumu ise MHP yöneticilerince "doğal tepki" olarak nitelendi. MHP terörü yurt çapında sürerken Başbakan Süleyman Demirel ise düzenlediği basın toplantısında, "Türkiye'deki bozgunculuğun ve fitnenin arkasında komünizm vardır" diyordu.

BİLGİÇ GİTTİ: TÜRÜN GELDİ

Sadettin Bilgiç'in "Partim Cumhurbaşkanının halk oyuyla seçilmesini istiyor, onun için çekiliyorum" diyerek Cumhurbaşkanlığı adaylığından çekilmesinden sonra, AP Cumhurbaşkanlığına aday olarak 12 Mart generallerinden Faik Türün'ü çıkardı. Demirel'in hesapları arasında Nakşibendi tarikatının önde gelenlerinden biri olan Türün'ün MSP'nin oylarını alması ihtimali gösterilirken, Türün'ün MSP'nin oylarını alamayacağı da turlarda ortaya çıktı.

Bu arada, görev süresi sona eren beş kontenjan senatörünün yerine atanacak yeni senatörlerin durumu ile ilgili tartışma da sürüyor.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ KOMİSYONDAN GEÇEMEDİ

AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel'in "Meclisten iki günde geçer" dediği, Cumhurbaşkanının seçimi ile ilgili Anayasa değişikliği önerisi TBMM Anayasa Komisyonunda reddedildi. Komisyon Başkanı Şener Battal, ret gerekçesini açıklarken, "Teklif sistem fikrinden yoksun, başkanlık sistemi ve Anayasa bütünlüğü içinde ciddi bir incelemeye dayanmamaktadır" dedi.

BANKALARIN VERECEĞİ FAİZ SERBEST BIRAKILDI

Hükümet geçtiğimiz hafta yayınladığı bir kararnameyle faiz hadlerini serbest bıraktı. Böylece İMF ile imzalanacak yeni Stand-by antlaşması için gerekli şartlardan biri yerine getirilmiş oldu. Ülkede yasadışı yollardan biriken kara serveti ekonomiye çekme amacını taşıyan karar çeşitli çevrelerde tartışma konusu oldu. Bankerler bu kararı tepki ile karşılarken, İSO Meclis Başkanı İbrahim Bodur kredi faiz hadlerinin artmasının sanayiyi olumsuz, enflasyonu da ters yönde etkileyeceğini söyledi.

Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar ise faiz hadlerinin serbest bırakılması dışında, kredi sisteminde başka düzenlemelere de ihtiyaç olduğunu söyledi.

Faiz hadlerinin serbest bırakılmasından sonra "ikinci lokma" diye adlandırılan yeni tedbirler arasında yeni bir devalüasyon ve akaryakıt zamları da bekleniyor.

ERBAKAN'IN BASIN TOPLANTILARI

Geçtiğimiz hafta içinde iki gün üst üste basın toplantısı düzenleyen MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Demirel'e çatarak, hükümetin MHP'li komandoları koruduğunu belirtti ve "İktidarın himayesindeki anarşistler bir gün Demirel'in makamını da işgal edecek" dedi.

Necmettin Erbakan ikinci bakın toplantısında hükümete ilişkin tutumlarını açıkladı. MSP İl Başkanlarıyla yaptıkları toplantıda ve Genel İdare Kurulu toplantısında "kadayıfın altının piştiğini" tespit ettiklerini söyleyen MSP Genel Başkanı hükümete yine bir aylık bir süre tanıdı.

Erbakan hükümete bir uyarı mektubu vereceklerini ve isteklerini belirteceklerini söyledi. Bu istekler yerine getirilmediği taktirde bir "milli görüş" hükümetinin dışardan destekle kurulabileceğini söyleyen Erbakan diğer bir ihtimalin de erken seçim olabileceğini belirtti. Ekim ayında yapılacak bir erken seçime ise ancak seçim güvenliği sağlayabileceğine inandıkları bir hükümetle gidebileceklerini sözlerine ekledi.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

MENTEŞE'NİN ÖYKÜSÜ

Muğla ilimizin Yatağan ilçesine bağlı 2500 nüfuslu şirin bir kasabadır Menteşe.

Dört tarafı dağlarla çevrili, bir başka deyimle dağ adası. Toprağı yok denecek kadar az, üstelik verimsiz. 1972 yılında belediyelik olunca almış Menteşe ismini. Önceleri tam sekiz kez isim değiştirmiş altıyüz senelik geçmişinde. Şu isimleri almış sırasıyla: Yaylalık köy, Şırlak köyü, Dede köy, Sazak köyü, Yeni köy, Genek köyü, Çardaklı köyü ve Menteşe... Bakalım dokuzuncu olur mu?

Yaylalık bir yerdir Menteşe. İnsanları yılın hemen hemen sekiz ayını gurbette geçirir. Kalaycıdır, bakırcıdır, kilimcidir. Kimileri de göçmüşler gurbete. Gurbete göçenler arasında ben de varım. 13 senelik hasretiyle Menteşe'nin. Gurbete göçmeseydik 5 bini bulurdu 1980'de nüfusu. 15 senelik geçmişine şöyle bir bakarsak kısacık, birçoğu gurbet elde trafik kazasında ölmüş, kimisi öldürülmüş, arkasında yetimleri, öksüzleri, dulları gözü yaşlı anaları, boynu bükük yavruları...

Kahvehaneleri, demircileri, halıcıları, bakırcıları, bakkalları var çarşısında. Küçük bir kahveye oturduk çaylar geldi. Cigarayı yaktık, bir ihtiyar geldi yanımıza. Hoşgeldiniz dedi. Şöyle bir konuşma geçti aramızda:

İhtiyar- Nerelisiniz oğlum siz?

Cevap— Buralıyım amca.

İhtiyar— Kimin oğlusun? Ne iş yapıyorsun? Gurbet iyi mi?

Cevap— Veli'nin oğluyum. Ne iş yapsak tadı yok. Gurbetin iyisi olur mu?

İhtiyar— (Derinden bir ah çekerek anlatmaya başladı) Oğlum bu gurbette ekmek parası için neler çektik biz. Kışın, soğuğunda, yazın sıcağında. Kimimiz öldü, kimimiz sakat kaldı. Gencecik körpe kadınlarımız doğum yaparken öldü ebesiz. Gariplik mezarlığına bir sor sen kaç kişiyi kucağına aldın gencecik, ecelsiz ölenlerden diye, dillenir de söylenir valla. Biz böyle ihtiyarladık. Koskoca köyde daha bir sağlık ocağı bile yok. Sanki devletin üvey oğluyuz. Bu köyde ne görüyorsan bunları hep köylümüz yaptı. Devlet sadece elektrik verdi. Bu köye başka ne verdi? Camisini, su şebekesini, yolunu, şimdiki belediye binasını ve öteki yapıları. Hatta şunu da belirteyim köyün yarısı yandı 1955'te. O zaman da kendi yaramızı kendimiz sarmıştık.

Şimdi bir halıcılık geldi köye. Eskisine nazaran biraz iyi durumumuz. Bir kooperatif kuruldu, 2 senedir çalışıyor. Halı yünü getiriyor, dokumacılar dokuyor, halısını tüccar satıyor. Dokuma ücreti olarak 7 bin-8 bin lira alıyor. Oysa kooperatif kendi malını kendi satsa daha çok para geçermiş köylünün eline. Kooperatif Başkanı değişti şimdi. Bakalım bunlar ne yapacaklar?

Rüştü Çırpan

Menteşe'nin türküsü

Memleketimizdir Menteşe
Emekçiyiz yediden yetmişe,
Nasırlı ellerimizle işleriz işi,
Temizdir işçiliğimiz kimse etmez endişe
Emeğimizi gurbete satarız döne dolaşa,
Şahlanıyor mücademiz, ulaşacak en başa
Emekçilerin örgütü kooperatif çok yaşa
Çardaklı idi önce ismimiz,
Ağalık düzeninde büküldü belimiz
Pahatlatacak bizi demokratik halk kooperatifimiz
Dağlarla çevrili şirin yaylamız
Kabirde yatar emekçi şehitlerimiz.

Mustafa Taylan'ın katlini nefretle protesto ediyoruz

Gün Sazak olayını bahane eden komandolar halka karşı azgınca saldırılara giriştiler. Bu saldırılar sırasında Eskişehir'de de Mustafa Taylan'ı katlettiler.

Taylan, 12 Mart döneminde yargılanmış, hapisten çıktıktan sonra da sürgün olarak geldiği Eskişehir'de uzun süre Halkın Kurtuluşu'nun fikirlerini savunduktan sonra bu grubun revizyonizm ve maceracılıkta diretmesi üzerine ve Mao Zedung'a saldırmasının ardından köşesine çekilmiş mücadeleyi uzaktan seyreder hale gelmiş bir devrimciydi.

Taylan, kendisinde çok köklü yer etmiş grupçuluğa ve maceracı fikirlerinde ısrar etmesine karşın, devrim isteyen yurtsever bir insandı. Eskişehir'de uzun bir süre sol yayınlar satan bir kitabevi çalıştırdı. Böylece Eskişehir'de sol yayınlar satan doğru dürüst bir kitapçının olmadığı şartlarda Marksist klasiklerin ve diğer sol yayınların devrimci çevrelere ulaşmasında önemli bir rol oynadı. Dükkanını kapattığı güne kadar önce haftalık Aydınlık dergisini, ardından Halkın Sesi'ni ve Aydınlık ve Bora gibi devrimci yayınevlerinin kitaplarını da sattı.

O Eskişehir'de bulunduğu dönem içerisinde faşistlerin çeşitli saldırılarına karşı koydu, saldırıya uğrayan bazı gençleri çeşitli kereler fiilen savundu. Silah taşımaktan tutuklandı, Tokat'ın Niksar ilçesinde bir yıla yakın hapis yattı.

Önce "genel doğruları inceliyoruz", fikrinin arkasına saklanan daha sonra da sözde Marksist araştırma grupları kurarak sahte TKP'ye, doğru son sürat yol alan bazılarının ona kara çalmaya, hakkında aslı astarı olmayan söylentiler yaymaya çalışmaları da ilginçtir. O, bütün olumsuz yönlerine rağmen, faşizme karşı mücadele etmiş, devrimcilerin ölümünden üzüntü duydukları yurtsever, devrimci bir insandı.

Elbette er veya geç katillerinden hesap sorulacaktır. Türkiye halkı, onun devrimci partisi TİKP, yalnız Taylan'ın katillerinden değil, taşıdığı etiket ne olursa olsun insanları taşıdıkları fikirlerinden dolayı öldüren bütün katillerden hesap soracaktır.

İhsan Babak
Ankara

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 .802

Muhabirimize işkence yapmıştı

Hakkında soruşturma açılan Akçakale Emniyet Amiri ilçeyi terketti

AKÇAKALE (ÖZEL)

AKÇAKALE Emniyet Amiri İsmail Yalçın, muhabirimiz Emin Gökel'e işkence yaptığı için hakkında soruşturma açılmasından sonra, ilçeyi terketti.

Muhabirimiz Emin Gökel'e Akçakale Emniyet Amirliğinde işkence yapıldığı yolunda, 13 Nisan günkü gazetemizde çıkan haberden sonra, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü yayınımızı ihbar kabul etmiş, 15 Nisan 1980 tarih ve 0024374 sayılı bir yazıyla Emniyet Amiri hakkında soruşturma açılmasına karar vermişti. Bu emir gereğince Akçakale Cumhuriyet Savcılığı da işkenceci Emniyet Amiri hakkında soruşturma açmıştı.

Öte yandan işkence olayına el koyan Urfa Valisi Akın Gönen, gerekli tahkikatı yürütmesi için Urfa Emniyet Müdürü Muavini Ahmet Eryüksel'i görevlendirdi. Açılan soruşturma nedeniyle Akçakale Emniyet Amiri İsmail Yalçın ile muhabirimiz Emin Gökel'in ifadelerine başvuruldu. Muhabirimiz Emin Gökel Emniyet Amiri İsmail Yalçın'ın kanunsuzluk ve yolsuzluklarını yetkililere belgeleriyle iletti.

Cumhuriyet Savcılığınca ifadeye çağrılan İsmail Yalçın Savcılığa gitmeyerek Akçakale'yi terketti. Emniyet Amiri İsmail Yalçın'ın daha birçok suçunun ortaya çıkmasından korkarak ilçeyi terkettiği Akçakale'de halk ve polisler arasında yaygın bir söylenti.

Emniyet Amirinin ilçeyi terketmesinden sonra MHP'liler demir çubuk ve sopalarla muhabirimiz Emin Gökel'e saldırdılar. MHP'liler Gökel'i ayrıca ölümle tehdit ettiler.

KGB, Sovyet Hür Sendika Temsilcisini kaçırdı

MOSKOVA

GEÇTİĞİMİZ salı günü Moskova'da arabasının içinden kaçırılan Sovyet Hür Sendikaları temsilcilerinden Vladimir Borisov ve karısı hakkında hâlâ hiç bir bilgi alınamadı.

Hür Sendikalar, Sovyet hükümeti tarafından denetlenen resmi sendikalara karşı işçilerin haklarını savunmak amacıyla iki yıl önce kurulmuştu.

Sovyet yetkilileri Borisov ve karısının KGB ya da askeri ajanlar tarafından kaçırılmış olabileceğini, kendilerinin bu konuda bir bilgileri olmadığını söylediler. Cenevre'de bir açıklama yapan 14 Batılı sendikanın temsilcileri de Borisov'un kaçırılmasından Sovyet hükümetinin sorumlu olduğunu belirttiler.

Bornova'da 6 saldırgan, kahvehane basıp bir genci kaçırdılar

■ Niğde'nin Saratlı köyünde bir genç kimliği belirsiz kişilerce öldürüldü.

HABER MERKEZİ

BORNOVA'da bir kahvehaneyi basan 6 kişi bir genci kaçırdılar. Önceki gece Abdi İpekçi Caddesindeki bir kahvehaneye giren silahlı altı saldırgan adının Yüksel olduğu bildirilen bir genci zorla kahvehaneden dışarı çıkardılar. Bu arada içeri doğru üç el ateş eden saldırganlar daha sonra genci alarak olay yerinden kaçtılar.

Bergamada da Emniyet Amirliğinde görevli gece bekçisi Cumali Çaydan münakaşa ettiği Halit Karayağcı adlı mesai arkadaşını öldürdü.

Niğde'nin Saratlı köyünde ise Zeki Kaplan adlı bir genç kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından tabancayla vurularak öldürüldü.

TİKP TARAFTARI, İGD'LİLERİN SALDIRISINA UĞRADI

Oktay Torun adlı Türkiye İşçi Köylü Partisi taraftarı, Ortaköy'de bir arkadaşına yaptığı ziyaretten döndüğü sırada bir grup İGD'linin saldırısına uğradı. Torun, saldırganların arasında Nedim adlı bir İGD'liyi teşhis ettiğini belirtti. Saldırıyı gören yurttaşların müdahale etmesi üzerine İGD'liler kaçtılar.

Faiz hadlerinin serbest bırakılmasına karşı çıktılar

İzmir Bakkallar Derneği Başkanı: "Hükümet dolaylı yoldan dükkanını kapat diyor"

İZMİR (AA)

İZMİR Bakkallar Derneği Başkanı Ramazan Aslan, hükümetin küçük esnafa dükkanlarını kapatmaları için dolaylı yoldan baskı yaptığını belirtti.

Ramazan Aslan, bankaların faiz oranlarının serbest bırakılmasıyla bakkalların kredi alma olanaklarının ortadan kalktığını kaydederek şunları söyledi:

"Küçük esnaf ve sanatkarın yanındayım diyen ilgililer, hükümetler, politikacılar, iktidara geldikleri zaman küçük esnafı süpermarketlere, büyük mağazalara soydurmak için çalışıyorlar. Resmen 'sen burayı kapat' diyemiyorlar da, uyguladıkları ekonomik müeyyidelerle bu işi kendiliğinden yap anlamına getiriyorlar. Hükümet aldığı kararlarla küçük esnafa dolaylı yoldan dükkanını kapatması için baskı yapıyor."

■ Üniversiteyi kazananların üçte biri Marmara bölgesi okullarından mezun

■ Sınavları kazananların yüzde 65'i fen kolu mezunu adaylar; meslek lisesi mezunlarının şansı ise yüzde 4

470 bin genç sınav kapısında

ÜSS seçmiyor, eliyor!

GENÇLİK SERVİSİ

ÖNÜMÜZDEKİ cuma günü yapılacak olan sınavın Üniversite Seçme Sınavı olduğu söyleniyor. Yani öğrenciler girecekleri üniversiteyi seçecekler (!) "ÜSS" kelimesinin kullanılmasına rağmen bunun hiç de bir "seçme" sınavı olmadığı biliniyor. Çünkü burada seçme değil, eleme sözkonusu. Hem de eşitsiz bir eleme.

ÜSYM'NİN İTİRAFI

Her yıl yinelenen bu sınavlardaki eşitsizliğin bütün toplum tarafından kavranması üzerine ÜSYM'de bunu itiraf etmek zorunda kaldı. Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin yayınladığı bir araştırmada bu itiraf şu sözlerle dile getiriliyor:

"...Meslek liseleri programlarındaki derslerin pek çoğu, genel olarak ele alındığında, yüksek öğretim programlarındaki başarıyı doğrudan etkileyici nitelikte görülmektedir."

Bu "etkileme"nin ne yönde olduğu belli. Meslek liselerinden mezun gençler sınavlarda başarılı olamıyorlar. 1976 yılında sınava giren endüstri meslek lisesi mezunları yüzde 5 oranında başarılı olmuşlar; 14.299 mezundan 757'si üniversiteyi kazanıyor.

RASTLANAMAYAN TABLOLAR

ÜSYM'nin 1976 ÜSS üzerine yaptığı araştırma sonucu yayınladığı rakam ve tablolar arasında farklı eğitim türlerinden mezun adayların birbirlerine göre başarı oranlarının ne olduğunu gösteren bir değerlendirmeye rastlayamadık. Ama verilen rakamlardan yola çıkarak hesapladık ve 1976 ÜSS'yi kazanan adayların sadece yüzde 4'ünü endüstri meslek ve kız meslek liseleri mezunlarının oluşturduğunu saptadık. Klasik ve modern fen eğitimi gören lise mezunu adaylardan üniversiteyi kazananlar ise bütünün yüzde 65'ini oluşturuyorlar. İşte rastlanamayan tablo bu. Bir de modern fen eğitiminin son yıllarda daha da yaygınlaştığını düşünürsek eşitsizlik uçurumunun daha da derinleştiği ortaya çıkar. Ayrıca yayınlanan araştırma sonuçlarında "Diğer, lise dengi okullar" sınıflaması için de hiç bir mezun adayın açıkta kalmadığı Ankara Fen Lisesinin de bulunduğunu hesaba katmak gerekiyor.

SINAVI KAZANANLARIN ÜÇTE BİRİ MARMARA BÖLGESİNDEN

ÜSYM'nin yine 1976 yılı sınavları ile ilgili yaptığı araştırmada bölgelerarası eşitsizliğe de değiniliyor. Ancak tablo ve rakamlarda sadece yurdumuzun farklı bölgelerindeki liselerden mezun adayların bölgesine göre ne oranda başarılı olduğu sorusunun cevabı veriliyor. Yani bir bölgedeki öğrencilerin başarı oranları sunuluyor oysa ortaya daha çarpıcı rakamlar çıkartacak olan "farklı bölgelerin bütünle kıyaslanması" yoluna gidilmiyor. Örneğin araştırmadan Marmara Bölgesi okullarından mezun olan gençlerin yüzde 29'unun üniversiteye girdiği şeklinde bir sonuç çıkarabiliyoruz. Oysa basit bir işlem yaptığımızda bütün yurt çapında üniversiteyi kazananların yüzde 33'ünün Marmara Bölgesinden olduğunu görüyoruz, oran üçte bir.

Üniversite seçme sınavını kazananların mezun oldukları okulların bölgeleri.

Yüzde 33	Marmara
" 29	Orta Anadolu
" 15	Ege
" 8	Karadeniz
" 6	Doğu Anadolu
" 5	Çukurova
" 3	Göller
Yüzde 99	

Üniversite seçme sınavını kazananların mezun oldukları öğrenim türleri

Yüzde 65	Modern-klasik fen kolu
" 22	Edebiyat kolu
" 4	Endüstri-kız meslek
" 0.2	Sağlık koleji
" 8.8	Diğer
Yüzde 100	

Orman İdaresi şikayetçi bulunmazken, MHP'lilerin ihbarı üzerine toprak sürmek suçundan karakolda tekrar tekrar ifadesi alınan "Güler Üveyik Serbest bırakıldıktan sonra görülüyor.

Karakol komutanının yaraladığı köylü serbest bırakıldı

KAHRAMANMARAŞ (ÖZEL)

PAZARCIK'a bağlı Aşağı Mülk köyünden Güler Üveyik adlı köylü Orman İdaresi ile arasında davalı olan toprağı sürdüğü gerekçesiyle götürüldüğü karakoldan nihayet serbest bırakıldı. MHP'lilerin "davalı toprağı sürüyor" şeklindeki ihbarından sonra gözaltına alınan Güler Üveyik Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından Orman İdaresine götürülmüş, ancak dava mahkemede olduğu için bir şey yapılamayacağı söylenmişti. Jandarma Karakol Komutanı Assubay Orhan Bulut'un yeniden ifade almak istemesi üzerine karakola götürülen köylü serbest bırakılmış, ancak birkaç gün geçmeden yeniden Assubay Orhan Bulut'un isteği üzerine gözaltına alınmıştı. Tabanca kabzasıyla yanağı parçalanan Güler Üveyik önceki gün serbest bırakıldı.

Mem-Der Genel Başkanı Özilhan:

"Anarşinin bir kaynağı olan Türkeşleri devlet, himayesine almıştır"

ANKARA (ÖZEL)

MEMURLAR Derneği (Mem-Der) Genel Başkanı Baki Özilhan, artık sürgüne kıyıma kılıf bile aranmadığını, artık iktidara gelen partinin il ve ilçe teşkilatlarının isteklerine göre memurların kaderinin tayin edildiğini söyledi. Zorbalığın bizzat hükümetten destek gördüğünü söyleyen Özilhan, "Anarşinin bir kaynağı olan Türkeşleri devlet himayesine almıştır" dedi.

"Demirel hükümetinin memur kitlesini çok yakından ilgilendiren partizanlıkla ilgili sözlerinin

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Demirel 4 Haziranda ödenmeye başlayacağına dair söz vermişti

Demirel'in ilk vaadi boşa çıktı

Birikmiş kıdem tazminatlarının ödenmesine hâlâ başlanmadı

■ Hükümetin kamu kesiminde 5 milyarı bulan ödemeleri bir takvime bağlamadığı belirtiliyor

■ Maden Federasyonu Başkanı Kemal Özer: "Vaadler yerine getirilmezse Türk-İş Yönetim Kurulu Kararları yeniden gözden geçirilir."

KEREM ÇALIŞKAN (ANKARA)

DEMİREL Türk-İş'e kamu kesiminde birikmiş kıdem tazminatı ödemelerinin 4 Haziranda başlayacağına dair söz vermiş olmasına rağmen bu tarihin üzerinden 5 gün geçtiği halde ödemeler hâlâ başlamadı.

Devletten alacağı olan işçilerin büyük bir kısmının üye bulunduğu Maden Federasyonu Genel Başkanı Kemal Özer şimdiye kadar hiç bir ödemenin yapılmadığını açıkladı. Bu konuda Devlet Bakanı Ahmet Karahan'la görüşmeleri sürdürdüklerini belirten Kemal Özer, "Vaadler yerine getirilmezse, Türk-İş Yönetim Kurulu yeniden toplanarak kararı gözden geçirecektir" dedi.

Büyük çoğunluğunu Zonguldak maden işçilerinin oluşturduğu Türk-İş'e bağlı emekli işçilerin devletten alacakları 5 milyarı buluyor. Bunların arasında 1977 yılından beri hâlâ emeklilik ikramiyesini alamayanlar var.

Hükümet ödemeleri belli bir takvime bağlamadığı için işçilerin bu parayı ne zaman alabilecekleri de bilinmiyor.

Demirel son olarak Türk-İş Yönetim Kurulu toplantısında birikmiş kıdem tazminatı ödemelerinin 4 Hazirandan itibaren başlayacağına dair Türk-İş yöneticilerine basın mensupları önünde söz vermişti.

Sovyet işgalcileri, direniş kuvvetlerinin üzerine yeni tank ve helikopterler gönderdi

■ Kabil Radyosu çarpışmaları doğruladı ve direnişçilerin 140 hükümet yetkilisini öldürdüğünü bildirdi.

YENİ DELHİ

AFGANİSTAN'da başkent Kabil'in 70 kilometre uzaklığında bulunan Pagman dağlarında ve Kohdaman vadisinde, direniş kuvvetleriyle Sovyet işgal birlikleri arasında şiddetli çarpışmaların olduğu, iki tarafın da ağır kayıplar verdiği bildirildi.

Kabil'den gelen görgü tanıklarının bildirdiğine göre Sovyetler, 10 bin kadar direnişçinin bulunduğu sözkonusu bölgelere yeni tank ve Mi—24 helikopterleri (uçan tank) gönderdi.

Kabil Radyosu da şiddetli çatışmalar olduğunu kabul etti. Radyo, direnişçilerin son zamanlarda hükümet yanlısı 140 Afganlı sivili öldürdüğünü de bildirdi. Sovyetlerle beraber hareket eden Karmel'e bağlı siviller, çeşitli devlet kademelerinde çalışıyordu. Kabil Radyosu ender olarak çatışmaları doğruluyor.

Öte yandan başkent Kabil'de sessiz ve gergin bir hava olduğu, kent dışına çıkmanın sıkıca denetlendiği bildirildi. Kabil'de 2500 Sovyet tankı bulunuyor.

Adana Cezaevinden 3 komandonun kaçtığı anlaşıldı

HABER MERKEZİ

ADANA Cezaevinden kaçırılmak istenen MHP'li komandolarla güvenlik kuvvetleri arasında çıkan çatışma sonucu kaçma girişiminin engellendiği bildirilirken, üç komandonun bu arada kaçtığı anlaşıldı.

Olaydan sonra cezaevinde yapılan kontrolde Osman Bilgiçer, İsmet Çalışır ve adı belirlenemeyen üç komandonun kaçtığı anlaşıldı. Koğuşlarda yapılan aramalarda ise bir tabanca, 15 mermi, çok sayıda kesici alet ve pankartlar bulundu.

İşte "Şıvan" aşiretinde yaşam...Yaklaşık 100 aileden oluşan aşirette yaşam genellikle tek düze. Koca aşirette sadece üç kişi okuma, yazma biliyor.

Göçebe Şivan Aşiretinin tek derdi üst üste gelen zamlar

Anarşi nedir bilmiyorlar!

İsmini bağlı bulunduğu aşiretlerden almış olan ŞİVAN KILIÇ, daha oy kullanmanın anarşinin ne olduğunu bilmiyor. Onun tek uğraşı koyun gütmek.

ABDULLAH KURTAY

NE kira derdi, ne trafik ne de gürültü derdi!.. Anarşi desen ondan da habersizler. "Bir de zamlar olmazsa?" diyor, Şivan Kılıç. Güneydoğu'nun en büyük göçerlerinden biridir, "Şivan" aşireti. Çobanlıktır, tek meslekleri. Ama kendi hayvanlarının çobanlığını yaparlar, yıllardır.

Neden bir yere yerleşmiyorsunuz? diyorum. "Bizim ne yurdumuz ne yerimiz belli. Ama sizden daha huzurluyuz!.. Çalışıyoruz, didiniyoruz. Ner karışanımız var, ne de bizim karıştığımız kimse... Yakındığımız tek şey, üç ayda bir şehre indiğimizde aldığımız öte berinin üç misli fiyata fırlaması. Şu zamlar da olmazsa hayatta yakındığımız tek şey yok. Biz, yüzün üstünde bir aile topluluğuyuz. Hep akrabayız. Dışarı kız vermez, dışardan da kız almayız."

"ÇOĞUMUZ NÜFUSA KAYITLI DEĞİLİZ"

"Şivan Aşireti" mensuplarının çoğu nüfusa kayıtlı değil. Çoğu oy kullanmıyor. Bunun nedenini soruyorum. Şöyle yanıt veriyor, Şivan Kılıç. "Bizim şehirle pek ilgimiz yok. Yazın Beytüşşebab'a göçeriz, kışın da Mardin'in Silopi ilçesine. Belli bir yerimiz yok. Bu yüzden oy kullanmak diye bir meselemiz de yok. Üç binin üzerinde koyunumuz, bin beşyüz inek, bin ikiyüzelli tane de keçimiz var. Bütün aşiretin tek geçim kaynağı da bu hayvanlar. Zaten aşiretin lakabı da burdan

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

İşkencenin durdurulması için tutuklular açlık grevine gitti

Elazığ Askeri Tutukevinde işkence yapıldığı öne sürüldü

■ Tutuklu aileleri Elazığ Sıkıyönetim yetkilileriyle görüşerek işkencenin durdurulmasını istediler.

ELAZIĞ (ÖZEL)

SON zamanlarda Elazığ Askeri Ceza ve Tutuk evinde tutuklu bulunan mahkumlara işkence yapıldığı iddiaları yoğunlaştı. Özellikle son bir iki ay içinde geceleri tutuk evinden mahkumların alınıp işkenceye götürüldüğü ve tehdit edildiği söyleniyor. Konuyla ilgili gazetemize bir açıklamada bulunan bazı tutuklu aileleri şunları belirttiler:

"Bir süreden beri tutuk evinde çocuklarımıza işkence ediliyor. Çocuklarımız geceleri koğuşlarından alınıp bilinmeyen yerlere götürülüp bazen sabahlara kadar işkence ediliyorlar. Çocuklarımız bu kanunsuz uygulamalara son verilmesi amacıyla zaman zaman açlık grevine gitmişlerdir. Ama şimdiye kadar bir önlem alınmadı.

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Mahkemenin ortadan kalkmasından 4 yıl sonra

DGM kararları, hâlâ basın ve kişi özgürlüğünü tehdit ediyor!

4 yıl önce DGM'ce açılan soruşturma nedeni ile 2 gazeteci tutuklandı.

İSTANBUL (ÖZEL)

DEVLET Güvenlik Mahkemelerinin dört yıl önce verdiği kararlara dayanılarak kişi ve basın özgürlüğünün tehdit edildiği açıklandı. Halkın Sesi dergisi eski sahibi İlker Sümerkan ile eski Yazı İşleri Müdürü Hasan Fikret Ulusoydan'ın vekili Avukat Emcet Olcaytu konuya ilişkin, basına şu açıklamayı yaptı:

"Halkın Sesi dergisi eski sahibi İlker Sümerkan ile eski Yazı İşleri Müdürü Hasan Fikret Ulusoydan TCK'nın 111. maddesini çiğnedikleri gerekçesi ile 2 ay önce tutuklanmışlardı.

(Devamı sa. 6 sü. 8'de)

örse çekiç

Gülay Göktürk

Yeni Metal-İş'in hikayesi

Şu anda önümde. 1978 yılından kalma bazı bildiri ve dergiler var. YeniMetal-İş ve Maden-İş Sendikalarının Kırıkkale ve MKE'de dağıttıkları bu bildiri ve dergilerden bazı bölümleri aşağıya alıyorum:

"Maden-İş, artık işçinin sosyal ve ekonomik örgütü olmaktan çıkmıştır... Ülkemizde olduğu gibi, Kırıkkale'de de Türkiye Komünist Partisinin ve Rus emperyalizminin örgütlenmesini üstlenen ve onun besleme askerleri olan İGD'li militanlara, Kırıkkale'nin yiğit işçileri geçit vermeyecektir. "Türkiye Yeni Metal-İş Sendikası, ne Türk Metal Sendikası gibi Amerikan tipi bir sendikacılığı benimseyecek, ne de Maden-İş Sendikasının yaptığı gibi Rus tipi bir sendikacılığı kabullenecektir."

Bunlar, Yeni Metal-İş yöneticilerinin çok değil, kısa bir zaman önce Maden-İş Sendikası hakkında söyledikleri.

Bunlar da Maden-İş'in yazdıkları:

"Yeni Metal-İş gibi içi geçmiş sendika tabelalı ticarethanelerle birlik beraberlik değil, sağlansa sağlansa pazarlık sağlanır. Satış yapılır. Böyle bir sendika ile Maden-İş'in birleşmesi, anlaşması işbirliği yapması mümkün değildir. Bu konuda söylenen her söz yalandır. (26 Kasım tarihli Maden-İş dergisi)

Gelişme gerçekten de Maden-İş dergisinin dediği gibi oldu. Yeni Metal-İş Sendikası ile Maden-İş arasında birlik değil ama, pazarlık sağlandı ve sonunda satış mukavelesi imzaladı.

Bugünkü sayfamızda, Yeni Metal-İş Sendikasının Maden-İş Sendikası ile birleşme haberi yer alıyor. İnsan, yukarıya aldığımız küfür ve hakaret dolu satırları okuyunca önce bir şaşırıyor. Nasıl oluyor da, birbirini böylesine ağır bir şekilde suçlayan insanlar, şimdi hiç bir şey olmamış gibi bir araya gelebiliyor, hamasi birlik nutukları atabiliyor? diye düşünüyor.

Ama oluyor işte...

Biz burada, Maden-İş'in söylediği büyük laflara rağmen nasıl olupta Yeni Metal'le birleştiği üzerinde duracak değiliz. Çünkü onlar, dün dündür, bugün de bugün. Dün söylediğini bugün inkar etmek, dün küfrettiği ile bugün kucaklaşmak onların mezhebinde vardır.

Asıl öğretici olan, Yeni Metal-İş'in bu noktaya nasıl geldiğidir.

Yeni Metal-İş'in hikayesi siyasetsizliğin ve uzlaşmacılığın bir sendikayı çökertişinin ve adım adım yok edişinin hazin hikayesidir.

Yeni Metal-İş Sendikası, 1974 yılında MKE işçilerinin Türk Metal yönetimine karşı duyduğu tepkinin ürünü olarak doğmuştu. İşçiler, faşist terörden ve zorbalıktan kurtulmak istiyor, bir alternatif arıyordu. Bu istek öyle güçlüydü ki, Yeni Metal-İş kuruluşundan kısa bir süre sonra MKE'ye bağlı dört büyük işyerinde birden yetki aldı.

Yeni Metal-İş, Türk Metal Sendikasına tepki olarak doğmuştu dedik. Ancak Yeni Metal yöneticilerinin karşılarında mücadele etmeleri gereken tek düşman Türk Metal değildi. Bir de yıllardan beri silah sanayisinin kalbi olan bu işyerine sızmaya çalışan Rus beşinci kolunun sendikası, yani Maden-İş vardı.

Maden İş, Kırıkkale'ye girdiği andan itibaren kendisine esas hedef olarak Yeni Metal-İş'i aldı. Kendisinin o dönem yetki alma şansı olmadığını biliyor, esas olarak Yeni Metal'in de kaybetmesi için çalışıyordu. Böylece, MKE işçisi iki yıl daha Türk Metal'in sultası altında kalacak, nefret büyüyecek, iki yıl sonra da Maden-İş, anti-faşist mücadele şiarları ile gelip bu tepkiyi toparlayacaktı. İzlenen taktik öz olarak buydu.

Ama ne yazık ki, Yeni Metal-İş yöneticileri, Maden-İş'in bu niyetlerini hiç bir zaman göremediler. Sürekli olarak Maden-İş'le uzlaşan bir çizgi izlediler. Hiç bir dönemde Maden-İş'e karşı etkili bir fikir mücadelesi vermediler. Bildirilerinde bol bol Rus uşağı, işçi düşmanı dediler ama, bu hep dillerinin ucunda kaldı. Revizyonist tehlikeyi ne kendileri kavradılar, ne de üyelerine kavratmak için bir gayret sarfettiler.

Fikir planındaki bu uzlaşma, elbette örgütlenme çalışmalarına da yansıdı. Sonunda uzlaşma o noktaya vardı ki, 1979 yılında yapılan irade beyanı öncesinde yetki konusunda pazarlıklar başladı. Yeni Metal-İş yöneticileri, tek hedefi, kendilerini eritmek, yok etmek olan Maden-İş'le fabrikaları aralarında yaklaşmaya kalktılar. "Şu fabrikada sen beni destekle", "Bu fabrikada ben seni desteklerim" gibilerden pazarlığa oturdular.

Bu pazarlıklar işçiler arasında duyulunca, Maden-İş'le, Yeni Metal'in birleşeceği söylentileri yayılmaya başladı. Bu söylentiler işçilerin tepkisine ve çok sayıda Yeni Metal-İş üyesinin ve CHP'li işçinin Türk Metal'e oy vermesine neden oldu.

İzlenen bu uzlaşmacı çizgiye bir de işçilerin haklarına sahip çıkmamak, tabandan kopukluk ve bölgecilik gibi hatalar da eklenince, işçi tabanı Yeni Metal'den iyice uzaklaştı.

1979'da yapılan irade beyanı, Yeni Metal'in bütün işyerlerinde birden yetki kaybetmesi, Türk Metal'in başarısi ile sonuçlandı. Maden-İş hedefine ulaşmış, Yeni Metal engelini ortadan kaldırmıştı.

Böyle bir yenilgiden sonra yapılması gereken şey, yenilginin sebeplerini doğru bir şekilde tahlil etmek, hatalardan ders çıkarmak ve sendikayı yeniden toparlama yoluna gitmekti. Ama, Yeni Metal-İş yöneticileri bunu da yapamadılar. Onlar, yenilginin verdiği karamsarlık içinde, teslimiyet bayrağını çektiler. En sonunda, bir zamanlar "Rus uşağı, vatan haini" dedikleri kişilerin ayaklarına kapandılar.

Yeni Metal-İş Sendikasının Maden-iş'e katılma kararı alması pratikte pek bir şey ifade etmeyen, önemsiz bir gelişmedir. Çünkü, Yeni Metal-İş, aslında, bundan aylarca önce ölmüş, yok olmuş bir örgüttür. Maden-İş'le birleşen, MKE işçisi değil, bir sendika enkazı ve işsiz kalmış üç-beş sendikacıdır.

Ama bu olayın önemli tarafı, uzlaşmanın sonu olmadığını, teslimiyetin nasıl adım adım ihanete götürdüğünü çarpıcı bir şekilde göstermesidir.

Delegelerin çoğunluğunun katılmadığı olağanüstü bir kongre yapan

Yeni Metal-İş Sendikası Maden-İş'e katılma kararı aldı

- İGD'lilerin ve Maden-İş militanlarının "görevli" olduğu kongrede, birleşmeye karşı olan delegelere söz verilmedi.
- Sendikalar Yasası, katılma kararının gizli oyla alınmasını öngördüğü halde, kongrede açık oylama yapıldı.

KIRIKKALE (ÖZEL)

Kırıkkale MKE işyerlerinde faaliyet gösteren bağımsız Yeni Metal-İş Sendikası olağan üstü bir kongre yaparak Maden-İş Sendikasına katılma kararı aldı. Yeni Metal-İş Sendikasının üyelerden habersiz ve alelacele toplanan Genel Kurula, 340 delegeden ancak 120 kadarı katıldı

İGD'lilerin, görevli olarak bulundukları kongre salonuna Maden-İş 5. Bölge Başkanı Ali Altınkaya, TİP'liler, TSİP'liler istedikleri gibi girip çıkarlarken, Yeni Metal-İş üyeleri salona alınmadı. Ayrıca, Maden-İş'le birleşmeye karşı olan delegelere ve CHP İlçe Başkanına söz verilmedi.

Genel Kurullarda divan başkanlığına tarafsız bir kişinin getirilmesi geleneğinin tersine, Yeni Metal-İş'in Yürütme Kurulu üyesi ve Maden-İş'le birleşmenin en hararetli savunucusu olan Mahmut Taşdemir Divan Başkanı oldu.

Kongrede yapılan bir başka usulsüzlük ise, Maden-İş'e katılma kararının oylamasının açık olarak yapılması idi. Sendikalar Yasası, bir sendikanın bir başka sendikaya iltihak kararının gizli oyla alınmasını emrettiği halde, Divan Başkanlığı oylamanın açık olarak yapılmasında ısrar etti.

İŞÇİLER NE DİYOR

Yeni Metal-İş Sendikasının oldu bitti bir kongre ile Maden-İş'e katılması konusunda görüşlerini sorduğumuz işçiler, bu kongreyi, "Maden-İş'in düzenlediği Yeni Metal Kongresi" şeklinde nitelendirdiler ve şunları söylediler:

"Bizim bu birleşme kararından haberimiz yoktu. Hazırlıksız yakalandık. Ancak 3-5 günlük bir çalışma yürütebildik. Delege arkadaşlarımızı bile dolaşamadık. Sendikanın imkanları bize tamamiyle kapanmıştı. Bizim ödentimizle alınan teksir makinesından yararlanamadık. Bildirilerimizi basamadık. Bizim paramızla sağlanan olanaklardan Maden-İş'çiler yararlandılar.

"Bu kongre ile MKE işçisi yeni bir ihanet daha yaşadı. Şimdi MKE işçileri, Maden-İş'le birleşmekten değil, Yeni Metal-İş'in ihanetinden söz ediyor. Onlar kağıt üzerinde birleşme kararı aldılar. Ama, bu karar hiç bir işlerine yaramayacaktır. Çünkü MKE işçisi, Maden-İş'e gitmeyecektir. Yeni Metal-İş'in ihanet eden yöneticilerinin ve Maden-İş'li işçi düşmanlarının cesareti varsa, bizim tezgahlarımızın yanına gelsinler. İçki masalarında aldıkları kararları gelsinler de bize tezgah başlarında anlatsınlar."

Hükümete karşı ılımlı ve uzlaşmacı bir çizgi izleyen Türk-İş üst yönetimi işçilerin isteklerine uygun bir sözleşme imzalayamazsa yönetime karşı olan güvenlisizlik daha da artacak.

Eylem kararının kaldırılmasından sonra

Türk-İş'te gözler, kamu kesimindeki sözleşmelere çevrildi

- Demirel'in "makul uzlaşma' vaadine rağmen Toplusözleşme Koordinasyon Kurulu ücret artışlarını yüzde 60'la sınırlamakta diretiyor.
- Türk-İş'in hükümet ve IMF'nin baskıları yüzünden "eşgüdümlü grev"e gitmesi ihtimali zayıf görülüyor.
- Türk-İş üst yönetimi "topun ağzındaki" sosyal demokrat sendikalara yeteri kadar destek olmuyor.

İŞÇİ SERVİSİ

Türk-İş'in son Yönetim Kurulu toplantısında, daha önce alınan eylem kararını kaldırmasından sonra, gözler kamu kesiminde devam eden toplusözleşmelere çevrildi.

Türk-İş'e bağlı 16 sendikanın 52 kuruluş ve işyerinde toplam 718 bin 310 işçi adına sürdürdüğü toplusözleşme görüşmelerinden bugüne kadar sadece üçü sonuçlandı. Devam eden toplusözleşmeler konusunda, Başbakan Demirel'in yönetim kurulunda yaptığı "bir an önce ve makul seviyede çözülecek" vaadine rağmen, hükümetin ücret artışlarını yüzde 60 dolaylarında sınırlamak ve kıdem tazminatlarını 30 günde dondurmak niyetinde olduğu bildiriliyor. Bu durumda, haziran ayı sonuna doğru kamu kesiminde ardarda uzlaşmazlık kararları alınması bekleniyor.

GÖRÜŞMELER MERKEZİLEŞTİRİLDİ

Hükümetin kamu kesiminde süren sözleşme görüşmelerini tek elden yürütmek üzere Toplusözleşme Koodinasyon Kurulu adlı bir kurul oluşturmasından sonra, Türk-İş'te de benzeri bir komisyon oluşturuldu. Her iki komisyon son günlerde sık sık bir araya gelerek, kamu kesiminde imzalanacak olan sözleşmelerin çerçevesini tespit etmeye çalışıyor.

Ancak, Demirel'in Türk-İş'e verdiği söze rağmen, Toplusözleşme Koordinasyon Kurulunun ücret artışlarını yüzde 60 civarında tutmak ve kıdem tazminatlarını da 30 günde dondurmak istemesi yüzünden görüşmelerde bir ilerleme sağlanamadığı da gelen haberler arasında.

ORTAK GREV FİKRİ VE ŞİDE'NİN SÖZLERİ

Bu arada, Türk-İş'e bağlı sendikalar arasında hükümetin sözleşmelerde takındığı katı tutum yüzünden gereğinde ortaklaşa greve çıkılması fikri güçleniyor. Özellikle THY grevinin başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra, "ortak grev ve dayanışma" fikrinin daha da güçlendiği ifade ediliyor. Bilindiği gibi Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide de, bundan bir süre önce, sözleşmeler haziran sonuna kadar bitirilemezse haziran sonunda 7 işkolunda greve gideceklerini belirtmişti. Ancak, Demirel hükümetinin, Türk-İş'e toplu bir greve gitmememesi için yoğun bir şekilde baskı yaptığı biliniyor. Aynı baskıların Türkiye'ye gelen İMF heyeti ile yapılan görüşmede de sürdürüldüğünü belirten sendika çevreleri, Türk-İş üst yönetiminin bu baskılara karşı durup ortak bir grev örgütlenmesinin çok zayıf bir ihtimal olduğunu belirtiyorlar. Şide'nin yönetim kurulu toplantısı öncesinde söylediği 7 işkolunda grev sözleri ise, eylem kararının geri alınmasına karşı sendikalarda doğabilecek tepkiyi bastırma girişimi olarak değerlendiriliyor.

TOPUN AĞZINDAKİLER

Hükümetle sürdürülen toplusözleşme görüşmelerinde en baş sırada Türk-İş'e bağlı sosyal demokrat sendikalar yer alıyor. Teksif, Tes-İş gibi diğer kanadın büyük sendikaları ise, sözleşmelerini imzalamış bulunuyor. Sosyal demokrat kanadın bazı temsilcileri bu durumun Türk-İş üst yönetimini belli ölçüde rahatlattığını belirtirken, bazı çevreler de, Türk-İş üst yönetiminin, sosyal demokrat sendikaların bu sözleşmelerde düştüğü güç durumu ve başarısız sonuçları; bu sendikaları yıpratmak için kullanmak ve konfederasyon içindeki güç dengesini kendi lehlerine değiştirmek hesabı içinde olduğunu ileri sürüyorlar.

OLEYİS Marmara Akçay ve Çeşme tatil köylerinde greve başlıyor

- Oleyis Genel Başkanı Nusret Aydın "Turizm işkolunda insan faktörü çok önemlidir. Turizm Bakanı gerekli anlayışı göstermiyor"

İŞÇİ SERVİSİ

DİSK'e bağlı Oleyis Sendikasının Marmaris Akçay ve Çeşme tatil köylerinde önümüzdeki günlerden itibaren kademeli olarak grev uygulamasına başlaması bekleniyor.

Bu üç tatil köyünde toplam olarak 582, ilk olarak greve çıkması beklenen Marmaris'te ise 130 işçi çalışıyor.

Oleyis bir süre önce toplusözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine Ankara'da kurulu Stad, Marmara, Büyük Ankara otelleri ile İzmir'deki Büyük Efes Oteli ve Marmaris, Akçay, Çeşme tatil köylerinde grev kararı almıştı. Bakanla yapılan son görüşmelerde de anlaşma sağlanamaması üzerine Ege Bölgesindeki işçiler grev hazırlıklarını tamamladılar.

Tatil köylerinde çalışan mevsimlik işçilerin büyük bir kısmının asgari ücretle çalıştığı, kadrolu personelin ise 4-5 bin lira gibi düşük ücretler aldıkları belirtiliyor.

BAKANLIĞIN GREV YASAKLAMA ÇABALARI

Turizm Bakanı Barlas Küntay'ın son dönemde sık sık turizm mevsiminde grevlerin önlenmesinden söz etmesine rağmen sözleşmelerde katı bir tutum takınması ve Başbakanlık genelgesini öne sürerek yüzde 60'tan fazla ücret artışına yanaşmaması greve yol açan ana neden oluyor.

Bakanın bu işkolunda turizm mevsiminde grevleri yasaklama çabaları ise sendikal çevrelerde Anayasaya aykırı ve anti-demokratik girişimler olarak değerlendiriliyor.

NUSRET AYDIN:"TURİZMDE İNSAN FAKTÖRÜ ÇOK ÖNEMLİDİR"

Oleyis Genel Başkanı Nusret Aydın bu konuda gazetemize yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Biz Oleyis olarak grevi bir amaç değil, araç olarak görüyoruz. Turizm mevsiminde ülkemize döviz gelmesini de isteriz. Bakan sürekli olarak bu konuda anlayışlı olmamızı istiyor. Biz anlayışlıyız, ancak Bakanlık ve hükümet çevresi de anlayışlı olmak zorundadır.

Turizmde insan faktörü çok önemlidir. Bunu anlamaları lazım. Turizm işkolunda işçiler köle gibi boğaz tokluğuna çalıştırılmak istenirse bu eğlence yerlerinde güler yüzlü ve yeterli hizmet sağlanabilir mi? Sağlanmazsa turist veya müşteri oraya gelir mi? Bu konudaki çağ dışı anlayışlar terkedilmek zorundadır. İşçilerin insanca yaşayabileceği

- Bayar Menderes iktidarı, dış politikada kaderini ABD'ye bağlamıştı. Üstelik Kıbrıs meselesi yüzünden Yunanistan ile rekabet devam ediyordu
- 1973 Arap-İsrail savaşından sonraki gelişmeler AET'yi ABD'nin geleneksel Ortadoğu politikasından kopardı

Yunanistan'dan geri kalmamak için Türkiye AET'ye üye oldu

BÜTÜN bu nedenlerle, ABD ile AET üyesi ülkeler arasında daha 1962 yıllarında çelişmelerin başgösterdiğini görüyoruz. 1962-1967 yıllarında yapılan GATT toplantıları, ABD ile AET arasında uzun pazarlıklara dönüştü. Sonunda taraflar, sanayi ürünlerine ilişkin gümrük tarifelerinde ortalama yüzde 35 oranında indirim yapma görüşünde uzlaştılar. Ne ki, bu tür uzlaşmalar günümüzde gitgide anlamını yitiriyor. Dünya kapitalizminin buhranı, gelişmiş kapitalist ülkelerin hem Üçüncü Dünya ülkelerine, hem de birbirlerine karşı kendi sanayilerini korumaya yönelik önlemlere daha çok başvurmalarını zorunlu kılıyor. Bunlar çoğu kez gümrük tarifelerinin yükseltilmesi dışındaki önlemlerdir. Örnek olarak, ithal kotalarının belirlenmesi, yerli sanayilerin desteklenmesi, ithal malı fiyatlarının iç piyasa düzeyine göre saptanan taban fiyatlardan düşük olmasının önlenmesi ve öteki bürokratik engellemeler gösterilebilir.

1973 Arap-İsrail savaşı ve onu izleyen petrol ambargosu girişimi de AET'nin dış politikasında yeni yönelişlere yol açmıştır. O güne kadar Batı Avrupa ülkelerinin dış politikada genel çizgisi, İsrail'in desteklenmesi doğrultusundaydı. Petrol üreticisi Arap ülkelerinin İsrail'i destekleyen Avrupa ülkelerine ambargo koymaları, Topluluk ülkelerinin Arap devletlerine yakınlaşmalarını ve Filistinlilerin ayrı devlet kurma hakkını tanımalarını içeren bir süreci başlatmıştır. Bu durum, ABD'nin geleneksel Ortadoğu politikasından bir kopmadır. ABD'nin ise bu geleneksel politikasını terkettiğini söylemek için henüz yeterli kanıtlar yoktur

AET ile Üçüncü Dünya ülkeleri arasındaki ilişkiler

AET ile Üçüncü Dünya arasındaki ilişkiler, AET'nin İkinci Dünyanın temeli olmasından kaynaklanan ikili bir karaktere sahiptir. Bu ilişkiler bir yönüyle, emperyalist ülke-azgelişmiş ülke ilişkisi tipinde, sömürüyü ve baskıyı içeren bir nitelik göstermektedir. Öteki yönüyle de, iki süper devletin Üçüncü Dünya ile olan ilişkilerinden farklı özelliklere sahiptir. Çünkü, Topluluğa üye ülkelerin hiç biri bugün dünya hegemonyası peşinde koşabilecek güçte değildir. Aksine, bu ülkeler Sovyetler Birliği'nin giderek ağırlaşan baskısı ve işgal tehdidi altındadır, ayrıca, bir süper devlet olan ABD ile de çelişmeleri vardır. Bu durum AET'nin Üçüncü Dünya ülkeleriyle ilişkilerini belirlemektedir. AET, Üçüncü Dünyaya karşı nispeten daha uzlaşmacı bir siyaset izlemektedir.

Topluluk, çeşitli Ortadoğu, Akdeniz ve Afrika ülkeleriyle tercihli ticaret anlaşmaları yaparak, bu ülkelerin ekonomileri üzerindeki etkinliğini artırmıştır. Bu anlaşmaların kapsamı yerine göre değişmektedir. Temel özellikleri ise şudur: Bu anlaşmalarla AET mallarının sözkonusu ülkelere serbestçe girişi sağlanmakta ya da giriş büyük ölçüde kolaylaştırılmaktadır. Buna karşılık, bu ülkelerin ihraç mallarının, miktar kısıtlamaları (kotalar) içinde, gümrüksüz olarak AET'ye girişi kabul edilmektedir. AET'nin Üçüncü Dünya ülkelerine tercih sistemi içinde sağladığı tavizler, günümüzde çeşitli yönlerden eleştirilmekle birlikte, bunun, ABD'nin anılan ülkelere kendi "genel tercih" sistemiyle sağladığından fazlasını verdiği kuşkusuzdur.

AET-Üçüncü Dünya ilişkilerinin siyasi boyutları konumuz dışındadır. Şimdi Türkiye-AET ilişkilerini ele alabiliriz.

Türkiye-AET ilişkilerinde ilk on yıl

Türkiye-AET ilişkilerinin geçmişi 1959 yılına dayanır. Yunanistan'ın 1959 Haziranında Topluluğa katılmak için başvurması, Türkiye'de de bu sorunu gündeme getirmiştir. Yunanistan'ın başvurusundan kısa bir süre sonra, 31 Temmuz 1959'da Menderes hükümeti üyelik istemiyle ortaya çıkmıştır.

Bayar-Menderes iktidarının AET'ye katılma kararına iki görüş yön veriyordu: Birincisi, bu karar izlenen dış politikanın doğal sonucuydu. Siyasi kaderi ABD'nin Ortadoğuda üstlendiği jandarmalıkla birleştiren iktidar, bu ülkenin kuruluş aşamasında desteklediği Topluluğa girmekle, kader birliğini ekonomik yönden de pekiştireceğini hesaplıyordu. İkincisi, bu karar Yunanistan'ın AET'ye üye olmasından kaynaklanıyordu. Türkiye-Yunanistan ilişkileri Kıbrıs sorunu nedeniyle uzun yıllar süren gergin bir dönemden geçmişti. Gerçi, 1959 Şubatında imzalanan anlaşmayla Kıbrıs bağımsız bir devlet olmuş ve sorun çözümlenmişti. Ne ki, bu yüzeysel bir çözümdü, güvenilemezdi. Kaldı ki, Yunanistan'ın Topluluğa katılması, Avrupa'nın bu ülkeyi Türkiye'ye karşı daha çok kayırmasına yol açabilirdi. Ayrıca Yunanistan'ın AET'ye üyeliği, tütün, kuru incir, zeytinyağı gibi mallarımızın AET ülkelerine ihracını güçleştirecekti.

O dönemin iktidarı böyle düşüncelerden hareketle üyelik için görüşmelere başlarken, Türkiye ekonomisinin yapısını, Topluluğa katılmanın ekonominin çeşitli sektörleri üzerinde yaratacağı sonuçları, Yunanistan'ın ekonomik yapı farklılıklarını, Batı Avrupa ve ABD tekelci sermayesiyle olan bağlarını tamamen gözardı ediyordu. Türkiye hükümetleri uzun yıllar bu konu üzerinde çok az durarak ve AET'ye bir an önce girmenin sorunları çözeceğini düşünerek davrandılar. Amaç, ne pahasına olursa olsun Topluluk üyesi olmaktı. Çünkü bu üyelik hakim sınıflar için bir tür sigorta olarak görülüyordu.

Türkiye-AET üyelik görüşmeleri 1959 Eylül ayında başladı, 12 Eylül 1963'de Ankara Anlaşmasıyla sonuçlandı. Bu anlaşma 1 Aralık 1964'de yürürlüğe girdi. Ankara Anlaşması'na göre, Türkiye'nin AET'ye üyeliği üç aşamalı olarak gerçekleşecekti. Bunlar, (1)—Hazırlık dönemi, (2)—Geçiş dönemi, (3)—Tam üyelik dönemi idi.

Hazırlık dönemi, ilke olarak 5 yıl sürecekti. Ancak, Türkiye'nin isteği ve Toplulukça uygun görülmesiyle 12 yıla kadar uzatılabilecekti. Hazırlık dönemi Türkiye'ye bazı ticari ve mali kolaylıklar sağladı. Bu kolaylıklarla:

— Türkiye'nin 4 önemli ihraç ürünü olan tütün, kuru incir, kuru üzüm ve fındığın AET'ye belli kontenjanlar içinde gümrüksüz girişi sağlandı.

— Avrupa Yatırım Bankası (AYB), imzalanan ek mali protokolle Türkiye'ye 175 milyon dolarlık kredi açtı. Bu kredi belirli yatırımların finansmanı için kullanılabilecekti.

DEVAM EDECEK

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

«Köşedeki ayak»

Bizim köşeye genellikle işçiler, köylüler, öğrenciler, işkence görenler, evlatları öldürülen analar konuk olur.

Bu kez bir değişiklik yaptık ve Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar'ı köşemize konuk ettik. Bursa Sanayi ve Ticaret Odası'nın 90. kuruluş yıldönümü nedeniyle Bursa'da bulunuyorduk. O fırsattan istifade Çelik Palas Oteli'nin lobisinde Odalar Birliği Başkanı ile uzun bir sohbet yapma imkanımız oldu. Sohbetin özetini sunuyorum.

— Dilerseniz söze aktüel bir konu ile başlayalım. Cumhurbaşkanı sorunu nasıl çözülecek?

— Bilindiği gibi Cumhurbaşkanı seçiminde bir tıkanıklık var ama tıkanıklık var diye sistemden vazgeçmek olmaz. Cumhurbaşkanı sorunu Parlamento içinde, bu sistemle çözülmelidir. Parlamento dışı hiç bir çözümü, dışardan hiç bir müdahaleyi doğru bulmuyoruz. En çalışamaz halinde bile olsa çözüm Parlamento içinde olmalıdır.

— Anayasa değişikliği önerisine ne diyorsunuz?

— Bence buna gerek olmadan Cumhurbaşkanı seçilebilir. Ama tıkanıklık çözümsüzlüğe varırsa o yola gidilebilir. Yalnız, Cumhurbaşkanının yetki ve sorumluluklarında değişiklik yapılmasını zorunlu görmüyoruz.

— Odalar Birliği 35. Genel Kurulunu açarken yaptığınız konuşmada anarşinin kaynağının beynelmilel komünizm olduğunu söylediniz. "Ancak aynı silah ve yöntemlerle mücadele zaruridir gibi mülahazalarla devleti yok ve yetersiz sayıp anarşinin bır başka maksatla yaygınlaştırılmasını doğru bulmuyoruz" dediniz. Bu sözlerle neyi kastettiniz? Biraz daha açabilir misiniz?

— Beynelmilel komünizm derken maksadımı kastediyorum. Buna tepki olarak doğan karşı ideolojinin adına faşizm demiyorum. Çünkü faşizm bir ideoloji değildir, bir felsefesi yoktur. Ama Marksizm bir felsefedir, çok eski kökleri olan bir felsefedir. Sol içinde de tepkiden doğan farklılıklar var, ona da mı faşizm diyeceğiz?

Neyi tasvip etmediğimizi söylerken açık konuşmuştum. Komünizme tepki olarak devleti yok sayıp başka bir anarşi yaratmayı tasvip etmiyoruz. Devlet tehlikede ise ve yardıma çağırırsa hepimiz üniformayı giyip koşarız. Ama devlet adına silah kullanırız, başka bir teşkilat adına değil.

Bunu söylemek istiyoruz.

— Enflasyon hızının azalmaya başladığı, nisanda yüzde 2,3'e kadar düştüğü söyleniyor doğru mu?

— Azalmaya doğru gidiyor. Ama bundan hemen umuda kapılmamak gerekir.

— Turgut Özal'da devalüasyon yapılmayacağını söyledi. Buna ne dersiniz?

— Devalüasyon özellikle serbest piyasa ekonomisi izleyen bir hükümet için zorunludur. Hiç bir hükümet gelip doları 30 liraya indirdim diyemez. Bu ekonomik kurallara aykırı düşer. Bugün kur ayarlaması yapılıyor. Devalüasyon yok denmesinin sebebi bu.

— Faizlerin serbest bırakılması kararını nasıl karşıladınız?

— 25 Ocak tarihli istikrar tedbirlerinin zorunlu bir gereği ve serbest piyasa ve fiyat mekanizması ilkesinin bir gereği idi. Dış para, iç para ve krediden oluşan üç ayağın üçüncü ayağıdır. Ancak bunların selektif bir kredi politikası ile tamamlanması gerekir.

KİT'lerin sıkıntısı yok, Merkez Bankası onları besliyor. Büyük bankaların sahibi olan veya ortağı olan holdinglerin de sıkıntısı yok, onlar rahatça kredi buluyor. Bankalarla ortaklığı olan kuruluşlar da sıkıntı çekmiyor. Ortaklığı bulunan kuruluş batmasın diye banka ona kredi veriyor. Örneğin bir kuruluş çorap üretiyor, diyelim ki bir banka da bunun ortağı ona kredi veriyor. Ama Türkiye'nin çoraba ihtiyacı yok da başka alanlarda yatırıma, kre-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Mükemmel anlamında bir sözcük- İleri gelenler, büyükler 2) Hekimlerin piri olarak bilinen bir efsane kahramanı 3) Kırmızı- Tavır, TERSİ evliya 4) Sessiz sinema döneminin büyük ustalarından kaybettiğimiz bir sanatçı 5) Eşkenar dörtgen (eski dil)- Bir harfin okunuşu 6) TERSİ Çin parası- TERSİ herhangi bir nedenle damarlardan sızan kanın dokuda birikmesi 7) Eski soylu kadınların her an yanlarında bulundurdukları kadın yardımcı- TERSİ bir bağlaç 8) Yabancı- Bir bitki- TERSİ fakat

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Hastalığı iyileştirmek amacıyla alınan çeşitli kimyasal maddeler- Bir müzik aleti 2) Tırnak çevresindeki etlerin ağrılı iltihabı 3) İlave- Boksta üç dakikalık dövüşme bölümlerinden her biri 4) Eylem, iş 5) Bir cins çam- Bir nota 6) TERSİ büyük çıngırak- Başbakanlığa bağlı çalışan istihbarat örgütünün kısa adı 7) Bir ünlem- TERSİ sürekli olarak değişen giyim anlayışı 8) Çivi sökmeye yarayan bir alet 9) Us 10) Sona erdirmek, tamamlamak 11) Din inancı- Bir göz rengi 12) Usta, bir işi iyi bilen.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Atom-Mekanik 2) Nara- eşoM 3) Alo- Elebaşı 4) Namütenahi 5) Os- laD 6) DDT- Ga- ohiO 7) Sel- Simavna 8) İmar- Çapa- eT

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Anane - Si 2) talA - Dem 3) oromodlA 4) Ma- Üst 5) Et 6) Melengiç 7) eşeN- Ama 8) Kobay- AP 9) amaH - Ova 10) Şilin 11) ahaT 12) Km- adO

2. Dünya Savaşı öncesi ve GÜNÜMÜZ

1

«Kanımca 1933'da savaşı önlemenin belki de bir tek yolu vardı. Bunun için, daha Hitler iktidara gelir gelmez, önleyici bir operasyona girişmek gerekiyordu. Polonya ile birlikte İngiltere ve Fransa, 1933'ten itibaren böyle bir operasyona girişebilirdi ve girişmeliydi de»

1930'larda Fransa'da Başbakanlık yapmış olan Leon Blum'un 18 Haziran 1946'da Parlamento Soruşturma Komisyonunda yaptığı konuşmadan.

Müttefikler uzlaşma yolları ararken, Hitler savaş planları hazırlıyordu

Batı Alman Başbakanı dünyadaki durumun birinci savaş öncesine benzediğini söylüyor. Bu görüşe karşı çıkanlar ise, esas saldırganın Sovyetler Birliği olduğuna dikkat çekerek, durumun ikinci savaş öncesini andırdığını belirtiyorlar.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde, Avrupa'daki sınırlar.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçtiğimiz ay, Batı Almanya Başbakanı Helmut Schmidt bir tartışma başlattı. ABD'nin İran'daki rehineleri kurtarmak için giriştiği askeri operasyondan sonra karışık anlarda Schmidt, dünyanın Birinci Dünya Savaşı öncesine benzer bir ortamda bulunduğunu söyledi. Schmidt'e göre, günümüzde de 1914 yılları gibi iki rakip blok karşı karşıya bulunmaktadır. Bir "çılgınlık" bu iki bloğu kapıştırmaya yetecektir.

Schmidt'in görüşlerine birçok kişi karşı çıktı. Bunlar, durumun daha çok İkinci Dünya Savaşı öncesine benzediğini belirtiyordu. Bugün, birbirine eşit, aynı derecede saldırgan iki bloktan çok, İkinci Dünya Savaşı öncesi faşist blok gibi saldırgan bir taraf vardır. Bu da Sovyetler Birliği'dir. Bu görüşün sahipleri, kanıt olarak, Moskova'nın 1968'de Çekoslovakya'yı işgaliyle başlayan ve Angola, Etyopya, Güney Yemen, Kamboçya ve son olarak da Afganistan'da görülen saldırgan faaliyetleri gösteriyorlar. Bunlar, Sovyetlerin, Batının can damarı Ortadoğu ve Basra Körfezini ele geçirme çabalarını, dünya hakimiyeti ihtirasının önemli bir adımı olarak görüyorlar.

Bu şartlarda, milyonlarca insanın ölümüne yol açan iki paylaşım savaşı üzerinde durmak ihtiyacı ortaya çıkıyor.

Bosna'daki suikast

20. yüzyılın başlarında Batı Alman Başbakanının da belirttiği gibi, dünyada birbirine rakip iki blok vardı: Avusturya-Macaristan ve Almanya İmparatorlukları ve İtalya'dan oluşan üçlü ittifak ile Fransa, İngiltere ve Çarlık Rusya'sından oluşan üçlü itilaf. İki blok da, birbirlerinin aleyhine dünyayı paylaşmak için amansız bir mücadele içindeydiler. Bu mücadelenin en yoğun olduğu noktaların başında Balkan Savaşları bu rekabetin yansımalarıydı.

1913'e gelindiğinde ise, Avusturya-Macaristan ile Sırbistan arasındaki anlaşmazlık son haddine varmıştı. Sırbistan, Avusturya Macaristan İmparatorluğunun sınırları içindeki Slavlar üzerinde hak iddia ediyordu. Sırplıların bu görüşünün baş muhaliflerinden Avusturya Veliahdı arşidük Ferdinand'ın, 28 Haziran 1914'de Bosna'nın başkenti Saraybosna'yı ziyaret ederken bir Sırplı tarafından öldürülmesi, bardağı taşıran damla oldu. Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş açtı. Avusturyalılar Almanlara, Sırplılar ise Ruslara güveniyordu. Olaylar hızlı gelişti ve Almanya, ilk önce Rusya, sonra da Fransa'ya savaş ilan etti. Böylece bir suikast, 4 ay gibi kısa bir sürede bir dünya savaşına dönüşüverdi.

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı yaklaşık 4 yıl sürdü. Savaşın sonunda, Osmanlı ve Avusturya-Macaristan İmparatorlukları yıkılmış, Almanya ise, 28 Haziran 1919'da Versay Anlaşmasıyla büyük tavizler vermeye zorlanmıştı. Alman ordusu terhis edilmiş, Ren nehrinin sol kıyısı askerden arındırılmıştı. Birçok tarihçi, Versay Anlaşmasının İkinci Dünya Savaşının tohumlarını attığını belirtiyor.

Hitler'in yükselişi

Versay Anlaşmasını çok onur kırıcı bulan Alman hakim sınıfları, daha 1920'lerde "Kavgam" adlı eserinde "hayati alan" (Lebensraun) teorisini ortaya atan Hitler'le ilgilenmeye başlamışlardı. Bu teoriye göre, Almanya'nın varolabilmesi için mevcut sınırlarının dışına taşması gerekliydi.

1929 Dünya Ekonomik Buhranı da Hitler'in Nazi Partisinin işine yaradı. Artık Alman ekonomisini ancak bir silahlanma kurtarabilirdi. Alman generalleri, İngiltere ve Fransa'nın da göz yummasından yararlanarak, silahlanmaya başladılar. 1933 yılının başında Hitler'in Başbakan olmasıyla bu süreç daha da hızlandı. Almanya, Dünya Silahsızlanma Konferansından ve Milletler Cemiyetinden çekildi.

1935 yılında mecburi askerliği geri getiren Hitler 500 bin kişilik bir ordu oluşturdu. Hitler, bundan sonra ilk denemesini Ren'in sol kıyısındaki askerden arındırılmış bölgeye asker sokarak yaptı. Herkes Fransa'nın karşı koymasını beklerken, içeride bölünmüş durumdaki Fransa kılını kıpırdatmadı. (Fransa'da, sol genel olarak pasifist, sağcılar ise komünizm korkusuyla Hitler'le uzlaşma taraftarıydı) İngiliz hükümeti de, Fransa'nın tek taraflı askeri bir harekete girişmekten kaçınmasını duyurdu.

Fransız yazarı Gabriel Puaux, "Avusturya'nın Ölümü ve Şekil Değiştirmesi" adlı eserinde Hitler'in 12 Şubat 1938'de Avusturya Başbakanı Schuschnig'e şöyle dediğini aktarıyor:

"İki yıl önce kırık dökük birkaç alayla Ren havzasına girdik. O anda herşeyi göze almıştım. Eğer Fransa, bizi durdursaydı, savaşarak 60 kilometre çekilmek zorunda kalacaktık."

İspanya İç Savaşı

İtalyan diktatörü Mussolini'nin 2 Ekim 1935'de Etyopya'ya saldırması da Hitler'in işine yaradı. O ana kadar Almanya ile arasına mesafe koyan Mussolini, Hitler'e yanaşmaya başladı.

Nazi Almanyası ile faşist İtalya, ilk somut işbirliğini 1936 Temmuzunda patlak veren İspanya İç Savaşında Franco yanlılarına yardım yaparak gerçekleştirdi. Bu meselede de İngiliz ve Fransız hükümetlerinin uzlaşıcı tutumlarından yararlanan Hitler, İspanya'da yeni oluşturduğu Hava Kuvvetlerini (Luftwaffe) deneme fırsatını buldu. 26 Nisan 1937'de Alman uçakları Guernica adlı bir İspanyol kasabasını bombalıyor ve 2 bine yakın insanın ölümüne yol açıyordu. Almanlar olayın bir yanlışlık sonucu meydana geldiğini açıkladılar. Oysa, Hitler'in yakın çalışma arkadaşı Goering bu saldırının "Luftwaffe için çok iyi bir deneme olduğunu" söylüyordu.

«Barışın, ikinci dereceden önemli gözüken konularda bile geri çekilen ve teslim olan bir siyasetle asla korunamayacağının vurgulanması boşa değildir. Barış bir bütündür ve bölünemez»

(Genevieve Tabouis, "Blackmail and War"— Şantaj ve Savaş, 1938)

Öte yandan, aynı yıllarda Hitler'in saldırganlığına karşı çeşitli anlaşmalar yapıldı. Fransa 1934'de, Polonya, SSCB, Çekoslovakya ve Fransa'dan oluşan ve Almanya'nın da çağrılacağı bir pakt düşüncesini ortaya attıysa da bu gerçekleşmedi. 26 Ocak 1934'de Almanya-Polonya Saldırmazlık Anlaşması imzalandı, Sovyetler Birliği ise, 2 Mayıs 1935'de Fransa ve 11 Şubat 1936'da da Çekoslovakya ile "Karşılıklı Yardım" Anlaşmaları yaptı. (SSCB, 2 Eylül 1933'de de Mussolini İtalya'sı ile "Dostluk, Saldırmazlık ve Tarafsızlık Anlaşması" imzalamıştı.)

Sahte barış çağrıları

Bu dönemde Hitler, barış çağrıları yapıyor (21 Mayıs 1935 Reichstag konuşması), "sürprizler çağının geçtiğini" söylüyor, beri yandan Fransa-SSCB Anlaşmasını suçlamaktan da geri durmuyordu.

Batılı demokrasilere gelince, İngiliz hükümeti Hitler'le uzlaşmanın yollarını araştırıyor, Fransız generalleri ise izlenmesi gereken askeri strateji üzerinde görüş birliğine varamıyorlardı. Ne yaptığını bilen sadece Hitler'di. Dışa karşı barış nutukları atarken, gizli toplantılarda savaş planlarını hazırlıyordu.

Hitler'in yardımcılarından Albay Hossbach, 5 Kasım 1937'de yapılan böyle bir toplantıda "Başbuğ"unun Avusturya ve Çekoslovakya üzerindeki emellerini açıkladığını anlatıyor. (R.Massip ve J.Descola, "MUNİCH", 1978)

Hitler öylesine kararlıdır ki, bu konuda Genelkurmayda eski kuşak subaylarla çıkan anlaşmazlığı, Savaş Bakanı Mareşal Von Blomberg'i öldürerek, 50'yi aşkın yüksek rütbeli subayı ya görevden alıp, ya da önemsiz görevlere getirerek çözüyor. Kendi başkanlığında Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığını kuruyor. 1938 başında da bütün gücü ele geçiriyor.

(DEVAM EDECEK)

sorular? cevaplar

Emperyalistlerin hepsi sömürücü ve zalim olduklarına göre, bunların hepsine birden aynı şiddette bir mücadele sürdürmek doğru olmaz mı?

Emperyalizmin karakterini bilmek başka şeydir, ona karşı mücadele sürdürürken çeşitli taktikler yürütmek başka şeydir. Dünya devriminin stratejik hedefi emperyalistlerin hepsini birden yenilgiye uğratmak, emperyalizmi yeryüzünden silmek, sömürü ve zulmün kökünü kazımaktır. Ama bu hedefe varabilmek için bugün dolambaçlı bir yoldan geçmek, emperyalist ülkelerin hepsini birden aynı derecede hedef almamak, bunların içinde bugün için en tehlikeli olanına esas darbeyi indirmek zorundayız.

Zaten devrimcilerle ekonomistleri ve anarşistleri ayıran en önemli nokta budur. Ekonomistler olsun, anarşistler olsun siyaset ve taktikten nefret ederler. Ekonomistler adı üzerinde sadece ekonomik mücadelenin önemi üzerinde dururlar ve devrimci siyasetten kaçarlar. Anarşistler ise bütün düşmanlara birden aynı anda ve aynı şiddetle saldırmayı savunurlar ve onlar da devrimci siyaseti küçümserler.

Oysa devrimci siyaset (taktik) olmadan emekçi sınıfların zafere ulaşmaları, devrim yapmaları ve sömürüyü ortadan kaldırmaları mümkün olamaz. Bu nedenledir ki, ekonomistler sonunda sömürü düzenine boyun eğerler, anarşistler ise yenilgiye mahkum olurlar.

Devrimci siyaset, devrim yolunda ilerleyebilmek için daima her tarihi aşamada belli bir baş düşman tespit etmeyi ve önce onu yenip, ondan sonra diğer düşmanları teker teker ortadan kaldırmayı önerir. Belli bir tarihi anda daima devrimin ve emekçi halkın önüne dikilen belli bir baş düşman vardır. Bu, devrimi ezmek için halklara en azgınca saldırıları düzenleyen bir veya bir kaç emperyalist güçtür.

Tarihi şöyle bir gözden geçirirsek bunun örneklerini görebiliriz. 19. yüzyılda dünya halklarının baş düşmanı feodal gericiliğin kalesi olan Çarlık Rusyasıydı. O gün başka feodal ve zalim ülkeler yok muydu? Elbette vardı. Ama bunların içinde en tehlikeli, en saldırgan olan ve dünya devrimci hareketini ezmek için dünyadaki gericiliği esas besleyen bu ülkeydi. O dönemde Marks ve Engels, devrimci dünya hareketinin baş taktiği olarak Rus Çarlığının yıkılması için mücadeleyi tespit etmişlerdi. Devrimciler esas darbeyi daima Çarlığa indiriyorlardı. Dostu düşmanı da bu kıstasa göre belirliyorlardı. Marks, Rus Çarlığı ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki savaşlarda, daima Osmanlı İmparatorluğu'nun yanında yer alıyordu.

Zaman değişti. Emperyalizm gericiliğin bayrağını feodalizmden devraldı. Birinci Dünya Savaşına giden şartlarda dünya gericiliğinin merkezi artık emperyalist burjuvazi olmuştu. O gün için çeşitli emperyalist ülkelerden bir veya bir kaçı bugünkü gibi henüz gericiliğin merkezini oluşturmuyordu. Dünya hakimiyeti için mücadele eden emperyalistlerin hepsi aynı ölçüde dünya devriminin düşmanı durumundaydılar. Bu nedenle o günkü şartlarda devrimciler, dünya emperyalist burjuvazisini baş düşman aldılar ve dünya hegemonyası için mücadele eden altı büyük emperyaliste karşı amansız bir mücadele sürdürdüler.

İkinci Dünya Savaşına yaklaşılırken dünya şartlarında da önemli değişmeler olmuştu. Emperyalist ülkeler içindeki en saldırgan ve gerici olanları bir blok oluşturma yoluna gitmişlerdi. Bunlar Almanya, İtalya ve Japonya idi. Bu üç ülke de faşist diktatörlükler altındaydı. Bu faşist mihrak, dünyanın yeniden paylaşılmasını talep ediyordu. Diğer bloku oluşturan İngiltere, Fransa ve Amerika kendileri de emperyalist olmalarına rağmen faşist ülkeler değillerdi. Bu ülkeler daha geniş sömürü alanlarına sahip oldukları için dünyanın yeniden paylaşılmasına yol açacak yeni bir savaş istemiyorlardı. İşte bu şartlarda devrimciler durumu tahlil ettiler ve esas darbenin emperyalistlerin hepsine değil, bu en gerici faşist mihraka indirilmesi gerektiğini tespit ettiler. Bu taktik o gün, Troçkistler tarafından çok eleştirildi. Troçkistler emperyalistlerin tümüne birden aynı şiddette darbe indirilmesini savunuyorlardı. Ama sonunda zafer kazanan, devrimcilerin taktiği oldu.

İkinci Dünya Savaşından sonra da, devrimciler emperyalistlerin hepsini aynı derecede hedef almadılar. 1950'lerden itibaren dünya devriminin önüne dikilen başlıca engel, artık Amerikan emperyalizmi olmuştu. ABD dünya efendiliğinde o kadar ileri gitmişti ki, diğer emperyalist ülkeleri bile hakimiyeti altına almıştı. Dünya halklarının yirmi yıl boyunca ısrarla Amerikan emperyalizmini hedef alan mücadeleleri başarılı oldu ve sonunda ABD emperyalizmi önemli yenilgilere uğratıldı. Bu da yine, bütün emperyalistleri birden aynı derecede hedef alarak değil, emperyalistler arasında ayrım yapan ve esas darbeyi en tehlikelisine indiren devrimci siyaset sayesinde mümkün olabildi.

Bugün de dünya halklarının baş düşmanı dünyadaki bütün emperyalistler değil, dünya hakimiyeti için azgın bir silahlanmaya girişmiş olan ve ülkeleri işgal eden Sovyet sosyal-emperyalizmidir. Devrimci taktik bugün de bu azılı emperyaliste karşı çok kararlı bir mücadele yürütmeyi ve Rus sosyal-emperyalizmine karşı en geniş birleşik cephe kurmayı gerektirmektedir.

TİKP Başkanlık Kurulu kararı...

(Baştarafı 1. sayfada)

yandan Sovyet sosyal-emperyalizminin ağırlaşan tehdidi ve iç yıkıcılığı, öte yandan AP iktidarının himaye ettiği MHP'nin zorbalığı ile karşı karşıyadır.

Sovyetler Birliği ve MHP şeklinde belirlenen her iki gerici kutup da mezhep ve milliyet çatışmalarını keskinleştirmekte ve halkın bunalımını ağırlaştırmaktadırlar.

1970 sonrasında özgürlük mücadelesinin başını çeken CHP umutları boşa çıkarmıştır. Üstelik bugünkü CHP, dünkü CHP değildir. Ecevit'in partisi, 12 Mart döneminin tersine büyük bir dağınıklık içindedir. MHP'nin zorbalığını göğüsleyecek bir düşünce ve moralden, önderlik ve örgütlenmeden yoksundur. Sovyetler Birliği'ne karşı teslimiyet siyaseti nedeniyle güvenilirliğini yitirmiştir. Moskova'nın beşinci koluna ve maceracılara her zamandan daha fazla kucak açmaktadır ve çeşitli hiziplere bölünmüş durumdadır.

MHP'ye karşı mücadelenin başını çekmek iddiasında olan diğer bir güç de sahte TKP'dir. İsmail Bilen kliği, halkın demokratik mücadelesi saflarına yuvalanarak, bu mücadelenin kazançlarını Sovyet sosyal-emperyalizminin değirmenine akıtma çabasındadır. Doğu Almanya ve İngiltere hizipleri olarak ikiye bölünmüş sahte TKP'nin tırmanışı duralamıştır. Moskova'nın beşinci kolu, bir süre önce yaptığı "Merkez Komitesi Plenumunda" güçlerini korumaya yönelen taktikler kararlaştırmış, TSİP ve TİP'i yutarak "yasal" bir parti kurma planını açıklamış, TSİP ve TİP dışında Kürt ayrılıkçısı örgütleri ve CHP'yi içine alacak bir "eylem birliği" gerçekleştirme amacını tekrarlamıştır. AP-MHP işbirliği karşısında halka güvenmeyenler yabancı kurtarıcı aramakta ve bu yüzden sahte TKP'ye teslim olmaktadırlar.

Maceracı sol, devletle hesaplaşma çizgisi izlemekte ve bu yüzden aslında bugün böyle bir hesaplaşmayı yürütebilecek tek güç olan Sovyetler Birliği'nin yanına kaymaktadır. İnthar çizgisi, maceracı örgütlerin ağır darbeler yemesine ve dağılmasına yol açmaktadır.

Gelişmenin yönü

CHP umudunun sönüşü ve maceracılık, halkın saflarında büyük bir bunalım ve dağınıklık yaratmıştır. İşte MHP, bugün söz yerindeyse bu yumuşak karına saldırmaktadır. MHP'nin saldırısı, demokrasi güçlerinin kendilerini toparlayıp sert bir direniş mevzii yaratmalarına kadar devam edecektir.

Ülkemizin ve halkımızın önünde zor günler bulunmaktadır. Türkiyemiz sisli ve dumanlı bir döneme girmiştir.

Bu dönem ne kadar sürecektir? Önümüzdeki gelişmelerin yönü nedir? Türkiye, bölgemizde ve dünyada büyüyen çalkantıları nasıl karşılayacaktır?

MHP'nin ve devlet içindeki suç ortaklarının amacı, başlattıkları saldırıyı sonuna kadar sürdürmek, hakim sınıfların diğer kesimlerini de alt ederek iktidarı tekellerine almak, faşist bir diktatörlük kurmaktır. MHP bu amacına ulaşmak için ilk aşama olarak parlamentoda daha çok sayıda sandalye sahibi olmayı, hükümetlere güçlü olarak katılmayı ve daha sonra birbirini izleyen tertip ve darbelerle hükümet ortakları ile hesaplaşarak iktidarı tekeline almayı planlamaktadır.

ABD'nin tutumu, bu noktada önemli bir rol oynamaktadır. ABD kendine bağlı faşist diktatörlüklerin birbiri peşi sıra yıkılmasından ders almayarak Türkiye'de parlamento düzenini ortadan kaldırmaya kalkışabilir veya bir oldu bittiyi destekleyebilir mi? ABD yönetimi, böyle bir maceraya kalkışacak kadar dar görüşlü bir tutum içine girebilir mi? Ağır basan ihtimal olmamakla beraber, ABD'nin bu yöndeki girişimleri, Sovyetler Birliği'nin bölgemizde yeni bir atılım yapması için son derece elverişli şartları yaratmaktan başka bir sonuç getirmez.

Halk güçlerinin bütün dağınıklığına rağmen bugünkü dünya ve ülkemiz şartlarında MHP'nin başını çektiği ırkçı, yobaz ve faşist güçlerin iktidarı tekellerine alması çok zordur. Uzak bir ihtimalle bunu başarsalar bile, ancak kısa bir süre ayakta kalabilirler. Bugünkü AP-MHP işbirliği dahi o kadar dayanıklı değildir. MHP'ye dayanarak istikrar sağlama planları iflas etmeye mahkumdur. Milliyet ve mezhep düşmanlığını esas alan MHP'nin yardımıyla Türkiye gibi bir ülkede birlik ve istikrar değil, olsa olsa bölünme, kargaşalık ve iç savaş yaratılır. MHP, bütün Doğu halkını ve Alevi mezhebinden kitleleri açıkça düşman ilan etmekte ve bütün Türkiye halkına zorbalık uygulamaktadır. Arkasında yüz yıllık bir özgürlük mücadelesi olan ekonomik yönden oldukça gelişmiş bulunan Türkiye'yi Yozgat'ın durumuna getirebilmelerine imkan yoktur. Bugünkü gericilik ve zorbalık olsa olsa birkaç yıl sürebilir.

AP-MHP işbirliğinin Türkiye'ye yaptığı en büyük kötülük, Sovyetler Birliği'nin yıkıcılığı ve yayılması için elverişli şartlar yaratmasıdır. Onlar, çok daha güçlü ve yıkılması çok daha zahmetli olan bir zorbanın işini kolaylaştırıyorlar.

Türkiye halkının bugünkü sisli ve dumanlı havayı dağıtması en başta demokrasi güçlerinin toparlanmasına bağlıdır. Bu toparlanma nasıl gerçekleştirilebilir?

Bir: Sovyetler Birliği'nin demokrasi mücadelesini saptırma çabaları etkisiz kılınmalıdır.

İki: CHP'nin uzlaşma siyasetleri ve soldaki maceracılık aşılmalıdır.

Üç: TİKP, akıllı ve kararlı siyasetleriyle MHP'nin zorbalığını püskürtme mücadelesine önderlik edecek yetenektedir.

Günün görevi

TÜRKİYE halkının bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi, bugün bir savunma döneminden geçmektedir.

Günün görevi, MHP'nin başını çektiği faşist saldırıyı göğüslemek ve püskürtmek, halkın can güvenliğini, özgürlükleri, Anayasayı ve parlamentoyu savunmaktır.

Bu görevi yerine getirmek için, mümkün olan en geniş güçlerin birliğini sağlamaya çalışmalı, Moskova'nın beşinci kolunun demokrasi güçleri içine yuvalanma ve saptırma çabalarını etkisiz kılmalıyız.

MHP'yi tecrit eden, AP'yi ve geniş güçleri bu cinayet örgütünden uzaklaştıran siyasetler izlemekte ısrar etmeliyiz. MHP'nin hakkından gelmek isteyenler, bu siyasetten vazgeçemez. Ecevit'in, Partimizin çağrısından bir yıl sonra, MHP'yi tecrit eden hükümet formülünü kabul etmesi, gerçeklerin ezici gücünü göstermektedir.

Batıdaki demokratik kamuoyunu harekete geçirmeye özel bir önem vermeliyiz.

Maceracılığın çıkmazının bir kez daha yaşandığı bu dönemde, hata yapmış devrimcilere ders çıkarmaları ve doğru devrimci çizgiyi benimsemeleri için yardımcı olmalıyız. Çeşitli sol grupların tabanıyla ilişkilerimizi geliştirmeye çalışmalı, hoşgörü ile ideolojik mücadeleyi birleştirmeliyiz. Sol grup ve örgütlerin birbirlerine şiddet kullanmalarına karşı açık mücadele yürütmeli, bu konuda halkın desteğini almalı, sol gruplar arasında sorunların şiddetle çözülmesini mahkum eden çağrılar ve ortak açıklamalar yapmalıyız. Somut temelde ortak mücadeleler yoluyla Bilimsel Sosyalistlerin örgütsel birliği için yeni başarılara yönelmeliyiz.

MHP'nin başını çektiği zorbalık güçlerine karşı mücadele, Sovyet sosyal-emperyalizminin Türkiye devrimi önündeki en büyük engel ve ülkemiz için en büyük tehdit olduğu gerçeğini örtbas etmemelidir. Sovyetler Birliği'nden gelen tehdide karşı uyanıklığı güçlendirmeli, bu tehdidin Türkiye'nin gündeminde olduğunu halkımıza kavratmaya devam etmeliyiz.

Parti önündeki sorun: Pekiştirme

PARTİ, önümüzdeki zor dönemin görevlerini başarabilmek için ideolojik ve örgütsel pekiştirmeye ağırlık verecektir.

Pekiştirmekten amaç, içe kapanmak değil, halkı ve özgürlükleri savunma mücadelesine önderlik etmek için gerekli nitelikleri sağlamlaştırmaktır.

1. İdeolojik pekiştirme ve sağ hatalara karşı mücadele:

Bütün Parti örgütlerini ve üyelerimizi önümüzdeki zor döneme düşünce ve moral açısından hazırlamalıyız.

Bugün toplumumuzda şiddet, siyasi mücadelenin olağan yöntemi haline gelmiştir. En yüksek cesaret, kararlılık ve disiplin gerektiren tutum, her iki zorbaya sığınmayı da reddederek anarşiye karşı mücadele etmek ve halkı savunmaktır. Türkiye'nin birliğini, bağımsızlığını korumak, özgürlük ve barış bayrağını yüksek tutmak görevleri ancak zorbalığı göğüsleyerek, çetin ve fedakar bir mücadele ile başarılabilir. Bütün üyeleri fırtınalara göğüs germeye hazırlamak için ideolojik yönden donatmalıyız. Önümüzdeki zorlu dönemin özelliklerine uymayan sağ anlayışları saflarımızdan temizlemeliyiz.

Arkamızda kalan dönemde Partinin "sol" hatalara karşı mücadeleyi esas alması sonucu bazı sağ eğilimler örtbas olmuş proletarya ideolojisi ile burjuva ideolojisi arasındaki zıtlık yer yer bulanmaya başlamıştır. Parti saflarında Bilimsel Sosyalizm ile revizyonizm, enternasyonalizm ile milliyetçilik, devrimcilik ile reformculuk, proletarya disiplini ile liberalizm arasındaki sınırların üzerine sis çökmüştür. Birleşmek ve ittifaklar adına ideolojik mücadeleden vazgeçme eğilimleri gelişmiştir.

Bugünkü karşı-devrimci saldırı şartlarında Bilimsel Sosyalizmin bütün dünyada dar bir geçidi aşmak sorunuyla karşılaşması, işçi sınıfı ideolojisini savunmada her zamankinden duyarlı olmamızı gerektirmektedir.

Bütün dünyada revizyonizme karşı yeni bir sınavdan geçtiğimiz bu dönemde, Partinin ideolojik kararlılığı ve canlılığı güçlendirilmelidir. Parti saflarında tarihi bakımdan haklı ve mutlaka başarıya ulaşacak bir dava için mücadele ettiğimiz bilinci maddi kanıtları gösterilerek sağlamlaştırılmalıdır.

En üst organlardan başlayarak bütün yönetici organlar ideolojik önderlik görevine sımsıkı sarılmalı, parti çalışmalarının ideolojik ve siyasal yönlendirilmesine en büyük önem verilmeli, ideolojik başıboşluğa imkan tanınmamalıdır.

Başkanlık Kurulu, ideolojik pekişme için en kısa zamanda bir eğitim programı hazırlayacak, bütün Partide canlı bir ideolojik eğitim başlatacak ve yönlendirecektir. Eğitim, ideolojik kararlılığa, disipline ve militanlaşmaya hizmet edecektir.

2. Örgütsel Pekiştirme:

Disiplin: Parti, liberal, disiplinsiz, fedakarlıktan kaçınan geri unsurlara ayak uydurma eğilimlerini yenmeli ve zor dönemin görevlerini yerine getirecek demir disiplinli bir yapıya kavuşturulmalıdır. Yeterince disiplinli davranmayan üyeler eğitilmeli ve ileri unsurlar haline getirilmelidir. Parti görevlerinin uygulanması dikkatle denetlenmeli, ödentiler düzenli olarak toplanmalıdır. Partinin her düzeydeki yönetimlerinin demokratik merkeziyetçilik temelinde otorite ve önderlikleri sağlamlaştırılmalıdır.

Çeviklik: Parti örgütleri, halk kitlelerinin başına geçmemize ayakbağı olan, hantal, mücadele dışı ve gevşek anlayışları yenmelidir. Kitlelerin başına geçen, çevik, militan ve sıkı bir örgütlenme ve çalışma tarzı yaratmalıyız.

Güvenlik: Parti çalışmalarının güvenliğini sağlayacak bütün önlemler alınmalıdır. Partinin çalışma özgürlüğünü ortadan kaldırmaya yönelik saldırılara ve zorbalığa karşı bütün imkanlar değerlendirilmelidir.

Parti, saldırılara karşı haklı savunma anlayışıyla davranmalı, güvenliğini sağlamak için halkı seferber etmeyi esas almalı, aktif davranmalı, halkın haklı gördüğü ve güçlerimizi dağıtmayan bir mücadele çizgisi izlemelidir.

Uzun süreli mücadele anlayışı pekiştirilmeli, bu sorun merkezden başlayarak zaman geçirilmeksizin ciddiyetle ele alınmalıdır.

«Diyarbakır Valisi...

(Baştarafı 1. sayfada)

bir yay çizerek yere yıkılırken, bir kurşun da göğsünden aldı. Hamza yere yıkılınca da bir polis gidip ayakkabısıyla kafasını ezdi."

Kardeşi Mehmet Yazmaz, şöyle devam etti: "Ben ağabeyimin cesedini gördüm. Kafasının ezilmesinden dolayı, suratında yara izleri vardı, ezilmişti."

Hamza Yazmaz'ın akrabaları olayı anlatırken, şunu da söylediler. "Olay olurken, bu sırada havaalanından bir bakanı yolcu etmekten dönen Vali de olay yerine geldi ve olaya tanık oldu. Polisler, valinin geldiğini görünce, Hamza'nın elindeki kelepçeyi alelacele çözdüler. Vali gelip cesedi gördü, 'kaldırın' diyerek ayrılıp gitti."

Akrabalarının da anlattığından anlaşıldığı gibi, Vali bu olayda sorumluluğu olan polisler ve sorumluları en iyi tanıyan kişidir.

Muhabirlerimiz, Hamza Yazmaz'ın babası Resul Yazmaz'a, son olarak bir diyeceği olup olmadığını sordular. Resul Yazmaz "Ne diyeyim. Başıma bir iş gelmesinden korkuyorum," dedi.

Arkadaşlarımızın "Başına bir iş gelmeyeceğini belirtmesine rağmen, Resul Yazmaz, biraz da acısını içine gömerek konuşmadı.

Bir akrabası soruyu şöyle yanıtlıyor: "Bizim hükümete karşı elimiz-kolumuz bağlı. Eğer Hamza bir aşiret çatışmasında ölseydi bu kolaydı. Biz de hesabını sorardık. Ama devlete karşı yapacak bir şeyimiz yok. Okuyan yazanımız da yok." dedi.

Yakınları Hamza'nın işçi olduğunu, inşaatlarda çalışarak ailesine baktığını ve evlenme hazırlığı yaptığını söylediler. Diğer bazı noktalar:

Olay yeri ve çevresinde yaptığımız araştırma sonucunda, polislerin olay yerine üç otomobille geldikleri öğrenildi. Bu arabalardan ikisi siyah Renault, diğeri ise normal piyasa taksisi.

Öte yandan Hamza Yazmaz'ın otopsisi, askeri hastanede ve Askeri Savcılık nezaretinde yapıldı. Oysa bugüne kadar normal olarak öldürülen sivil şahısların otopsisi sivil doktorlarca yapılıyordu. Bu nokta da olayın örtbas edilmek istenmesine yorumlanıyor.

Hamza Yazmaz'ın öldürülmesi olayı ile ilgili olarak savcılığın harekete geçmesi bekleniyor. Dava açıp açmama konusunda Hamza Yazmaz'ın akrabaları, dava açmaktan çekiniyorlar. Ayrıca Hamza Yazmaz'ın öldürülmesiyle birlikte, o anda evde bulunan iki kardeşinin de polisler tarafından gözaltına alındığını ve dava açmamaları için baskı yapıldığı öğrenildi. Bu bakımdan bir kamu davası olarak savcılığın olay hakkında soruşturma açması gerçeğin ortaya çıkarılmasına hizmet edecek.

Birkaç gün önce polisler tarafından kurşuna dizilerek öldürülen Hamza Yazmaz'ın evine giden TİKP Diyarbakır İl Yönetiminden bir heyet, Yazmaz'ın ailesi ve akrabalarına başsağlığı diledi.

TİKP Merkez Komitesi Üyesi ve Diyarbakır İl Başkanı Ramazan Duran'ın başkanlığında yapılan ziyarette, İl Başkanı Ramazan Duran, Hamza Yazmaz'ın ailesine olayla ilgili olarak araştırma yaptıklarını ve olayın aydınlatılması için ellerinden geleni yapacaklarını belirtti. İl Başkanı Duran, Hamza Yazmaz'ın ailesine olay hakkında savcılığa dava açmalarını da önerdiği konuşmasında, bugün olduğu gibi bundan sonra da kendilerine yönelen her türlü baskılarda yanlarında olacaklarını söyledi.

BASINA AÇIKLAMA

TİKP Diyarbakır İl Yönetimi, ayrıca olayla ilgili olarak basına da bir açıklam yaptı. Açıklamada şöyle deniyor:

"Diyarbakır Emniyetindeki bazı polisler, sokak ortasında adam öldürme cesaretini nereden alıyorlar? Demirel hükümetinin giderek gericileşen tutumundan güç alan devlet içindeki bazı karanlık çevreler işi bu tür cinayetler işlemeye vardırabilmişlerdir. Son günlerde Diyarbakır'da bu tür uygulamalar ve benzer uygulamalar hakkındaki söylentiler oldukça yaygınlaşmıştır.

"Bir süre önce Gaziantep'te Sıkıyönetim yetkililerinin yaptığı gibi, Diyarbakır Sıkıyönetim yetkililerinin de Hamza Yazmaz'ın öldürülmesi olayı ve benzer olaylar hakkında soruşturma açmasını ve olayları aydınlığa kavuşturmasını istiyoruz."

Faşistler...

(Baştarafı 1. sayfada)

lendikleri yerler, cezaevi yakınındaki kahvehane, İmam Hatip Lisesinin ve Emniyet okulu yanındaki Barış kahvehanesi, Osmancık Caddesinin üzerindeki Tuzcuların kahvehane, Atalının kahvehanesi, Gazi Caddesiyle Ada Sokak arasındaki Ergenekon Kahvehanesi Ulucami yanındaki Gerze Kırathanesi, Gazi Caddesi üzerinde Uysal Pazarı üstündeki Ses birahanesi ve Sigorta Hastanesi çevresinde üs olarak kullandıkları bazı evlerdir. Belirtilen yerlerden hareket ederek, çeşitli çevreleri baskı altında tutmaya çalışmaktadırlar. Halkın anlattığına göre, MHP'li komandolar, çeşitli yerlerde 3 kişiyi öldürmüşler. Askeri birlikler bunların bölgesine girmediği için, ölü ve yaralı sayısını da öğrenmek mümkün olmamaktadır.

"Saldırılarını daha kolay sürdürmek için, askerlerin kendi bölgelerine girmelerine de karşı çıkmaktadırlar."

SÜNNİLERE DE SALDIRIYORLAR

"Demokrat, ilerici insanlara da, Sünni dahi olsa saldırılarda bulunmaktadırlar, Aynı şekilde yoğunlaştıkları bölgelerden, şehre gelen insanları arama-taramadan geçirmekte ve ellerindeki para ve benzeri şeylere el koymakta, zorla kendi derneklerine bağış istemektedirler.

"Ellerinde uzun menzilli Çek yapısı silahlarla telsizler görülmektedir. Sigorta Hastanesi civarında terör yaratarak Alevi-Sünni vatandaşların evini barkını terketmesine sebep olmaktadırlar. MHP'li caniler, insanlara saldırdıkları gibi, birçok yerde mala, mülke karşı da saldırılarda bulunmaktadır. Ulukavak, Üçevler, Terziler Sitesi yöresinde 150'ye yakın ev ve birçok işyerini, dükkanı tahrip etmiş ya da yakmışlardır. Birçok matbaayı da tahrip ederek, milyonlarca liralık zarara yol açmışlardır.

"Güvenlik kuvvetleri halen, vatandaşların mal ve can güvenliğini emniyete alamamıştır. İçişleri Bakanı Vekili Orhan Eren'in açıklaması tamamen gerçeğe aykırıdır. Eren, sol kuvvetleri diyerek faşist saldırganları gizlemektedir. Saldırganlar tertibi geliştirmek için Gazi Caddesinin kuzeyinde kalan mahallelerde barikatlarını kuvvetlendirmektedirler.

"Bu durumda, demokratik ve saldırılara karşı olan güçlere önemli görevler düşmektedir. Çorum'da faşist saldırının açığa çıkarılması için saldırganlara karşı olanları birleştirmek, en hayati görev haline gelmiştir."

HALKI KATAMADILAR

"Faşistler, saldırılarına halk katılmayınca, bölücü propagandaya hız verdiler. Gazi Caddesinin kuzeyindeki mahallelerde ve bölgelerde Sigorta Hastanesi yöresinde, tertipçi MHP'liler Alevi-Sünni ayrımına hız vermek için, Aleviler ve devrimciler aleyhinde iftira ve yalanlar yayarak, bir kısım Sünni vatandaşı gazaba getirmek için çalışıyorlar. Halkı ikiye bölerek, güç kazanmak istiyorlar. Onlar, Alevilerin, Sünnilerin karılarını, kızlarını kaçırarak oynattığını, camilerin, kuran kursunun yerinin yakılıp yıkıldığı söylentilerini yaymışlardır. Bir kısım polisler ise, Kuranı-Kerim'in yakıldığı yalanını yaymaya çalışmaktadır. Bunların hiç birinin gerçek olmadığını bizzat bir kısım vatandaşlar gelip, savunma yapan halkın bölgesini gezerek görmekte ve bunların iğrenç iftira olduğunu kavramaktadırlar.

"Faşistler, hareketlerinin bitmediğini, Milönü semtini ele geçirinceye kadar sürdüreceklerini bağıra bağıra söylemektedir. Halkın ikiye ayrıldığı izlenimini kuvvetlendirerek, şehri ikiye ayırmaya çalışmaktadırlar. MHP'li zorbalar halkı göç etmeye zorluyor. Sonunda, bölgeden bölgeye birçok vatandaşın göç ettiğine şahit olmaktayız. MHP'liler şehrin kuzey tarafındaki, Alevi yahut da ilerici yurttaşları göç etmeye zorlamakta, evlerine el koymakta, eşyaları tahrip etmektedirler. Ayrıca, bir kısım Sünni vatandaş ise, komşularının çabasına rağmen, yakınlarının etkisiyle ya da zoruyla evlerini taşımaktadırlar.

"MSP'li vatandaşlara 'Yeşil komünistler' diyerek baskı yapılmakta, kendilerine katılmaya zorlanmakta, kabul etmeyenler göç ettirilmeye çalışılmaktadır. Konuştuğumuz vatandaşlar, evlerinin emniyette olmadığını belirterek, göç ettiklerini söylemektedirler."

HALK GÜVENCE İSTİYOR

"Halk, göçlerin MHP'nin işine yaradığını kavramakta, fakat yetkilileri ve siyasi kuruluşların bu konuda etkin bir ortak çaba içine giremediklerini söylemektedir. En kısa zamanda halka güvence verilmeli, MHP'nin planı suya düşürülmelidir. Ayrıca, Alevi vatandaşların göç isteğini artıran propagandaya karşı da, halka duyurular yapılarak, göçün önlenmesine çalışılmalıdır. MHP'nin istediğini yapamaması için en önemli görev, göçün durdurulmasıdır.

"Halk, haklı zeminde mücadele yürütmenin verdiği güven duygusu ve kararı içindedir. Faşistlerin saldırılarını geri püskürten Çorum halkı, gece sokağa çıkma yasağı, çeşitli arama ve taramalar, saldırılar, tertipler altında olmasına rağmen normal günlük hayatına ve çalışmasına devam etmektedir. Aynı zamanda, daha birleşik ve güçlü olarak uyanık bir şekilde gelişmeleri izlemektedir. Kahvelerde, evlerde, sokaklarda canlı siyasi tartışmalar, konuşmalar, komşular arasında gidip gelmeler, halk arasında durumu değerlendiren toplantılar yapılmaktadır.

"Halk, aynı zamanda tertip ve provokasyonlara karşı da kendisi bizzat tedbir almaktadır. Kışkırtıcılar ve benzeri unsurlara meydan vermemekte, haklı zeminde meşru savunmasını sürdürmeye devam etmektedir. Halk arasında birlik havası esmekte, devrimci grupların birliğe ve şiddete başvurmadan fikir tartışmaları yapmasını istemektedirler. Birbirini aynı mahallede kaldıkları halde tanımayan vatandaşlar tanışmakta ve muhtemel saldırılara karşı birlik ve beraberliklerini güçlendirmektedirler."

«Köşedeki ayak»

(Baştarafı 5. sayfada)

diye ihtiyacı var. Bu üretimi ve kalkınmayı baltalıyor. Dengesizlik burda başlıyor, bu sistemin dışında kalan kuruluşlar eziliyor. Onun için selektif bir kredi politikası izlemek lazım. Merkez Bankası mevduat munzam karşılıklarını da akıllı bir şekilde kullanması lazım.

— IMF üç yıllık Stand-By Anlaşmasında yeni koşullar ileri sürdü mü?

— Niyet mektubunda neler yazıldığını bilmiyorum. Ama yine de söyleyebilirim. IMF, KİT'lerin kontrol edilmesini, Merkez Bankası kredilerinin üretken alanlara dağıtılmasını ve dünya piyasasına göre normal oranlarda devalüasyon yapılmasını istiyor. IMF'nin istekleri mantıklıdır.

— Bu istekler arasında işçi ücretlerinin dondurulması da var mı?

— İşçi ücretleri dondurulamaz. IMF'nin böyle saçma bir istekte bulunacağını da sanmıyorum. Hani ekonomisi son derece dengeli ve istikrarlı bir ülke olursunuz, iki aylık, üç aylık nisbi bir dengesizlik dönemi geçirirsiniz. Belki o nisbi dengesizlik durumunda işçi ücretleri dondurulabilir. Ama böyle bir ekonomik istikrarsızlık ortamında bu yapılamaz.

Yeri gelmişken işçi-işveren ilişkisi konusuna da değinmek isterim. Türk hür teşebbüsü işçilerin çoğunluğundan şikayetçi değildir. Anlaşmazlık, sakat bir sendikacılık anlayışından doğuyor. Bu sakatlık ideolojik davranışlardan doğuyor, hava parasıyla koltuk satılan sendikacılıktan doğuyor, prestij kaybetmeme, "O almış ben de alayım" anlayışından doğuyor. Dört kişi pokere oturmuşuz. Adam ben poker oynarım ama İbriç kuralları ile oynarım diyor. Olmaz, her işin bir kuralı var, oynamak istiyorsanız kuralına göre oynayacaksınız diyoruz. Yoksa bırakın başka bir dördüncü bulalım diyoruz. O illaki oynayacağım yoksa masayı deviririm diyor. Bu, başka bir benzetmeyle, voleybol sahasında basketbol kurallarıyla futbol oynamaya benziyor. Tekrarlıyorum hür teşebbüs olarak işçiden bir şikayetimiz yok.

Yalnız işçilerin arasındaki bir dengesizliği de gidermek lazım. Sendikalı ve sigortalı işçiler, böyle olmayanlardan çok daha rahat durumdalar. Sendikasız ve sigortasızı kollamak, bir adalet yaratmak zorundayız.

Anarşi nedir...

(Baştarafı 3. sayfada)

geliyor. Taa büyük babamızın babasından kalma birşey bu. O, o zamanlar bir ağanın kapısında çobanlık yapıyormuş. Ağa da buna karşı her sene ikiz doğuran hayvanların bir tekini ona verirmiş. Böylece zamanla bizim aşiretin de büyük hayvanları oldu."

Beritanlılardan sonra Güneydoğu'nun en büyük göçerlerinden biri olan "Şivan Aşiret" inde okuma yazma bilenlerin sayısı sadece üç kişi. Bunun nedenini de şöyle anlatıyor, Şivan Kılıç. "Şehirle bir ilişkimiz olmadığı için, çocuklarımızın okula gitmesi de mümkün olmuyor. Bizim aşirette sadece üç kişi okuma-yazma biliyor. Onlar da Kurtuluş Savaşı sırasında öğrenmişler."

«Anarşinin bir...

(Baştarafı 3. sayfada)

boşlukta uçup giden ve tam tersi yapılan sözler olduğunu gördük" diyen Özilhan sözlerini şöyle sürdürdü:

"Sayın Başbakan, biz günümüzün her saatini devlet dairelerinde geçirmek zorundayız. Bu nedenle size Yozgat vb. bölgeleri nasıl kurtaracağınızı değil Ankara'nın göbeğindeki işyerlerini nasıl kurtaracağınızı soruyoruz. Bir de doğrusu çok merak ediyorum. Kurtarmaya niyetiniz var mı?

Bu uygulamaların kimin işine yaradığının, sınırımıza Rus tanklarının yığılmasından anlaşıldığını belirten Özilhan, sürgüne kıyıma uğrayan memurları Danıştaya dava açmaya çağırarak sözlerini şöyle bitirdi:

"Günümüz, üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi sessizleşmek, boyun eğmek günü değildir, günümüz birleşmek, haklarımıza sahip çıkmak, kendimizi, arkadaşımızı, kitlemizi, aşımızı işimizi savunmak ve koruma günüdür."

Ecevit...

(Baştarafı 1. sayfada)

yutladığımızda hiç bir şeyi çözemeyiz."

Ecevit kendilerine "milliyetçi" diyenlerin mezhep, etnik ayrılığı körüklediklerini belirterek, "Bunların oyunlarına gelmeyeceğiz." dedi.

Ortadoğu'daki gelişmelerin Türkiye'yi etkilediğini söyleyen Ecevit, "İran ve Irak çok büyük bir sürtüşme içindedirler. İkisi de silah olarak etnik grup ve mezhep ayrılığını kullanıyorlar. Bu silahların Türkiye'yi de etkilememesi olanaksızdır" şeklinde konuştu.

Türkiye'de bazı solcuların dış politikaya ideolojik açıdan baktıklarını belirten Ecevit, "Ne Almanya, ne Amerika ne "komünist Çin" dış politikaya ideolojiyi karıştırmıyorlar" dedi. Ecevit, bazı sözde solcuların, Ecevit hükümetinin IMF'nin buyruklarına göre Türkiye'yi idare ettiğini ileri sürdüklerini hatırlatarak, "Batı karşısında Türkiye'nin ulusal bağımsızlığını savunduk. Ama bunlar direndiğimizi anımsamaz görünüyorlar." dedi.

"Bazı sözde solcuların sloganlarına uyup NATO'dan ayrılmadık" çünkü dengenin bozulmasını istemedik" diyen Ecevit, Washington'un Aksarayında ne söylediysek, Moskova'nın Kremlin Sarayında da öyle konuştuk" dedi. Ecevit Türkiye'nin şimdiki hükümet tarafından NATO'nun sivri ucu haline getirildiğini ileri sürerek, "Biz Batının ortağıyız ama, yıldırımsavar paratoneri değiliz" şeklinde konuştu.

Bülent Ecevit konuşmasında üst düzeydeki bir Sovyet yetkilisinin kendisine "Biz uzayda Türkiye'yi izliyoruz. Ne olup ne bittiğini biliyoruz" dediğini hatırlatarak, "Bazıları Pirinçlik üssünden Sovyetler Birliği'nin izlenmesine karşı çıkıyorlar. Biz Sovyetler Birliği'ni izlemediğimiz zaman Sovyet uyduları Türkiye'yi izlemeyecekler mi? Onlar bizi izleyecek ama biz izlemeyeceğiz. Böyle politika olmaz. İyi niyetli politikanın gereği bunu saldırgan amaçlar için kullanmamaktır" dedi. Ecevit bunun uygar bir istihbarat toplama olduğunu da söyledi.

CHP Genel Başkanı Ecevit, konuşmasında hükümet sorununa da değinerek, parti genel başkanlarının katılmadığı AP-CHP ve MSP koalisyonu önerdi. Ecevit "Eğer bu gerçekleşmezse, hükümeti düşürme yolunda girişimlerde bulunacağız" dedi.

Ecevit, konuşmasının son bölümünde sözde ilerici aydınların "AP silahlı sağ ve MHP ile bütünleşti, siz de sol şiddet eylemcileri ile birleşin" diyorlar biz bu tuzağa düşmeyeceğiz. Bunların sözde telkinlerine de inanmayacağız" dedi.

Elazığ...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Gene bundan bir kaç gün evvel Askeri Tutuk Evinde bazı mahkumlar alınarak işkence yapılmıştır. Bunun üzerine çocuklarımız gene açlık grevine gitmişlerdir. Biz de durumu ve duyduğumuz acıyı gerekli yerlere bildirdik. Elazığ Sıkıyönetim yetkilileriyle bizzat bir heyet kurarak görüştük. Ama bugüne kadar bir önlem alınmadı.

"Bunun üzerine 17 tutuklu velisi birer dilekçeyle Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığına, Başbakan Süleyman Demirel'e, Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'e, Orgeneral Kenan Evren'e ve Anamuhalefet Partisi Başkanı Bülent Ecevit'e durumu yıldırım telgraflarla bildirerek bu kanunsuz uygulamanın bir an evvel son bulmasını istedik."

MHP'liler Gölcük'ten...

(Baştarafı 1. sayfada)

me serbestisi sağlıyor.

"Ordu içinde tek bir komünist bırakmayacağız" diyen komandolar bu bölgeden geçen subay ve assubayların ellerindeki gazeteleri aniden çekip alarak "gazete kontrolü" uyguluyorlar. Zorla Hergün gazetesi okutulmak istenen subay ve assubaylar şikayet için polise başvurduklarında da "Onlar öyle bir şey yapmaz" cevabını alıyorlar. Gölcük Merkez Komutanlığına da şikayet için başvurulduğunda "Biz bir şey yapamayız" cevabının alındığı öğrenildi.

DGM kararları...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Bu iki gazetecinin 2 aydır mahkemeye çıkartılmamaları üzerine yapılan araştırma sonucu, İlker Sümerkan ile Hasan Fikret Ulusoydan hakkındaki tutuklama kararlarının 1976 yılında İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesince verildiği ortaya çıktı.

"Edinilen bilgiye göre: 1976 yılında İstanbul DGM Savcılığı bu şahıslar hakkında "Dergi yayınlamak sureti ile gizli örgüt kurdukları" iddiası ile soruşturma açarak, "gıyabi tevkif" kararı verilmesini sağladı. Ancak, DGM'lerin 1976 yılında fiilen ortadan kalkması üzerine sivil savcılığa devredilen bu soruşturma dosyası hakkında 4 yıl boyunca hiç bir işlem yapılmadı. Demirel hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra şiddet olaylarının dışında kalan "Basın Davaları" da Sıkıyönetim Mahkeme ve Savcılıklarına gönderilmeye başlanınca, bu dosya yeniden ele alınarak İstanbul DGM'nin kararı ile İlker Sümerkan ve Hasan Fikret Ulusoydan tutuklandı. 4 yıl önce DGM tarafından açılan soruşturmayı sürdürmek görevi ise İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına verildi.

"Tutuklanan gazeteciler ise, 4 yıldır adliye mahkemelerindeki davalarına gidip-geldiklerini, böyle bir tutuklama kararından haberleri olmadığını, kendilerine bu konuda bildirim yapılmadığını ileri sürerek salıverilmelerini istediler. 4 yıldır haklarında dava açılamayan tutuklu gazetecilerin tahliye istekleri "haklarında henüz dava açılmadığı ve sorguları yapılmadığı" için kabul edilmedi.

"Basın ve kişi özgürlüğünü zedeleyen bu durumu kamuoyunun bilgisine sunuyorum."

MEHMET SEYDA
ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Birkaç sayı-ile eksiği ile -sağ olsun- Behiç Duygulu getirmişti, bu gün de eksik sayıları tamamlandı. Demirtaş Ceyhun yönetimindeki "Edebiyat Cephesi" dergisini okuyorum şu son günlerde. İlginç yazılara rastlıyorum. Biri, -daha ilk sekiz sayıyı tarayabildim-, Hasan İzzettin Dinamo'nun, Cumhuriyet gazetesince açılan roman yarışmasında niçin kazanamadığının, kulağına gelenlere göre, Dinamo'ca açıklanışı bunların. Dinamo kazanamamış, çünkü seçiciler kurulu üyelerine onun aşırı solcu, yani "vatan haini" ve üstelik -sıkı durun! -puşt olduğu -aynen böyle- yolunda söylentiler fısıldanmış. Ben de şok etkisi yaptı bu vazı. Titredim. sonra dondum kaldım.

İkinci ilginç yazı, Asım Bezirci'nin yapıtlarını inceleyip değerlendiren bir Sovyet eleştirmencisince, "İnsan Tükenmez" adlı kitabından sonra Fethi Naci'nin roman ve öyküde "olumlu tip" arama tutumundan cayışı dolayısıyla, "günah çıkartmakla diyeceğim, açıkçası Marxçı estetikten cayışla suçlanışıydı. Gene Marxçı bir eleştirmen ve estet olan György Lukacs, "Çağdaş Gerçekçiliğin Anlamı"nda(Çeviren)Cevat Çapan-Payel Yayınları, 1969) gerçekçilik akımını eleştirel gerçekçilik ve toplumcu gerçekçilik olarak ikiye bölümleyip, neyin ne olduğuna tutarlı bir açıklık getirerek sorunu kökünden çözümlediği, bizde bazı gözleri kapalı "açıkgöz"lerin gözlerini açtığı ve kimisine de "Ya Resulallah!" dedirttiği için, burada Sovyet eleştirmecisini pek ciddiye alıp, sözlerinin üzerinde uzun boylu durmak gerekmiyor.

Üçüncüsü, dergide her hafta sohbetlerini sürdüreceği bildirilirken her nedense iki, üç yazıdan sonra adına rastlayamadığım Rauf Mutluay'ın yazısı. Yüksek öğrenimde ders verdiği bir sınıfı anlatmış Mutluay. Öğrencilerin üstüste gelen sorularını. Evet üstüste ama ne sorular, ne sorular! Dilimizin anlaşmasıyla, Osmanlıcayı bilmemekle ilgisi yok bu soruların. Soranlarda yoğun bir yazın (edebiyat) bilgisizliği, giderek dil ve kavram bilgisizliği sırtarıyor. Ve bunlar -inan olsun- lise bitirmiş çocuklarımız. Üzüntüden, hırstan, Mutluay'ın parmaklarında tebeşir parçaları ufalanıyor. Sonra da. Allahasmarladık. Hoşça kalın. Çıkıp gidiyor sınıftan.

Düşündüm de, Mutluay'ın yerinde olsam ben de çıkar giderdim, gitmekten başka yapılacak bir şey kalmamış, dedim. Ortaokul son sınıf öğrencisine okumayı yazmayı, toplama-çıkarma-çarpma ve bölmeyi yeniden öğretmek gibi bir şeydi bu. Olur şey değildi, insanın inanası gelmiyordu, ama olmuş işte. Yazıyı okuduktan sonra benim içimi de bir sıkıntı, bir umutsuzluk sardı. Karamsarlaştım. Düş kırıklığına uğradım. Yazının bunca uzağında ne kuşaklar yetiştirmişiz. Ne mutlu bize!

CENTİLMENLİK ÜSTÜNE

İngiliz yazarlarından John Henry Newman, bir centilmeni şöyle tanımlar: "Tartışmada bayağılığa, küçüklüğe düşmez. Üstünlük hevesine kapılmaz. Tanıt olarak gösterdiği kişilerde ve sözlerde yanlışlık yapmaz. Bir kötülüğü açıkça söyleyemeyecekse, üstü kapalı geçer. Uzak görüşlü olduğundan, eski bilgelerin özdeyişlerine uyarak, düşmanlarımızla bir gün dost olacağımız kuralını aklından çıkarmaz. Kötü bir tutum ve davranışla karşılaşırsa, iyi niyet gösterir. Haksızlıkları unutmaz, ama kinci de değildir. Felsefe ilkeleri üzerinde sabırlı, çekingen ve hak tanırdır. Kaçınılmaz acılara, umarsız yoksunluklara, alınyazısı olan ölüme katlanır."

Centilmenliğin bu tanımını bir çağrışım nedeniyle anımsadım. Sabahleyin gazetelerde Ecevit'in bir demecini okumuştum. Ecevit, Thomas Stearns Eliot'tan "Kokteyl Parti" adlı oyunu çevirmişti. Eliot, sağlığında, kendisine küçük bir iyiliği dokunan bir trafik polisine, hastalanıp uzun süre yatakta kalan bu adama, onun her yaş gününde, kapısını çalıp bir demet çiçek götürmüş, hatır sormuştu. Gelenekçiymiş, klasikçiymiş, kimin umurunda, Eliot tam bir centilmendi. Bu alçakgönüllülüğü, çelebiliği, "vefa" duygusunu anımsadım ve yazdım buraya evet. Aklıma aynı anda, bir-iki yapıtı başarı kazandıktan sonra yanlarına varılamayan burunları Kaf dağında "cüce ruhlar" geldiği için. (29 Nisan 1980)

Şu ya da bu

TYS, Arnavutluk Yazarlar Birliği ile bugün anlaşma imzalıyor

Türkiye Yazarlar Sendikası, çeşitli ülkelerin yazar örgütleriyle yaptığı karşılıklı kültür alışverişini amaçlayan anlaşmalardan bir yenisini bugün İstanbul'da Arnavutluk Yazarlar Birliği ile imzalıyor.

TYS ile Arnavutluk Yazarlar Birliği arasındaki kültür anlaşması imza töreni, saat 11.00'de Tepebaşı Pera Palas Otelinde yapılacak, daha sonra iki ülkenin yazar örgütü temsilcileri ve TYS üyeleri Taksim Cennet Bahçesinde toplucai öğle yemeği yiyecekler.

"Belgesel İran filmi "Şehadet"in gösterileri bugün başlıyor

İstanbul Tünel Kültür-Sanat Evi, bu hafta içinde İran devriminin gelişmelerini konu edinen uzun belgesel yapıt "Şehadet"i dört kez izleyicilere sunacak.

2 saat uzunluğundaki filmin ilk gösterisi bugün 18.30'da yapılıyor. "Şehadet" daha sonra, 11 Haziran Çarşamba ve 14 Haziran Cuma günleri 18.30'da ve 14 Haziran Cumartesi günü de 15.00'de sunulacak.

Ressamlar Cemiyeti Başkanlığına Güngör Arabul seçildi

Ressamlar Cemiyeti kongresinde, derneğin başkanlığına Güngör Arıbal getirildi.

Kongrede derneğin Yönetim Kurulu da şu adlardan oluştu: Ulvi Soyaslan Başkan Yrd.) Fatma Ekeman (Genel Sekr.), Hüseyin Bilişik (Muhasip), Rahmi Artemiz (Veznedar).

günün sanat olayları

Arnavutluk folklor ekibi İstanbul'da iki gösteri yapacak.

GÖSTERİ

● İSTANBUL Spor ve Sergi Sarayında, bugün 20.00'de Arnavutluk Halk Dansları Topluluğu, ilk gösterisini yapacak. Biletler 100 lira.

● İSTANBUL Avusturya Kültür Ofisinin Teşvikiye'deki salonunda, 17.30'da Rene Kollo'nun bir tiyatro galasını konu edinen 110 dakikalık, renkli TV filmi "Konuk Ağırlamayı Severim" sunulacak. Film Almanca sözlü.

ŞENLİK

● ÇANAKKALE, 3. Uluslararası Tahta At Çocuk Şenliği, bugün kent içinde yapılacak törenlerle başlıyor.

29.4.1980 (1)

«Atabek, Gürol, Oflazoğlu ve Dilmen, Freud'un öğretisiyle ilgili bir konuyu deştiler»

"Aşkla şiir arasında gizli bir bağ vardır; çünkü her ikisi de, kimle olursa olsun konuşmak, anlaşmak, ona içini açmak isteğidir. Yerini başka bir şeyin alamayacağı dizginlenmez bir istektir bu. İçki de buna benzeyen düzmece bir durum yaratır; gerçekten de sarhoşların durmadan konuşmaları bunun bir kanıtı değil midir?"
(Cesare Pavese, Yaşama Uğraşı, Cevat Çapan çevirisi)

— Kimle olursa olsun konuşmak, anlaşmak, ona içini açmak-değil, sevdiğim kişileri bulmak, o kişilere içimi dökmek isteğini duyuyordum sabahtan beri. Belleğimde hayaller, görüntüler, olaylar ve yüzlerce kilometre uzunluğundaki söz dizileri kıpırdıyordu. Bu kıpırdamalar, Cağaloğlu'na sürüklüyor, yokuşu indiriyor, Sirkeci'ye götürüyordu. Sirkeci'deki yoğun, renkli, cıvıl cıvıl iş hayatının soluk aldırmayan deviniminde sevinçten şaşkındım, ordaki beşeri orkestranın küçük ama vazgeçilmez bir çalgısıydım. Uyumlu sesler çıkarmaktan başka bir şey düşünmüyordum. Birden gözlerimin önünde Dr. Erdal Atabek'in kırçıllaşmış sakal ve kara bıyıklarla kaplı yüzü belirdi. İnsancıl, sevgi yüklü gülümsemesi içime aktı ve ruhumdaki dağıtılmış, şuraya bu yana savrulmuş parçaları birleştirdi. Kaldırımı titretircesine yürüyordu Erdal Atabek. Son kez Şehir Lokantasında buluşmuştuk. Erdal Atabek, konferans verdiği Beyoğlu'ndan gelmiş ve Tarık Buğra'dan, Sait Maden'den, Halil İbrahim Bahar'dan, Turan Oflazoğlu'ndan, İsmet Zeki Eyüboğlu'ndan, Güngör Dilmen'den, Ender Gürol'dan ve Tuncer Uçarol'dan oluşan topluluğumuza katılmıştı. Erdal Atabek, sadece tıp alanının kapsadığı sorunlarda değil çağımızı besleyen bütün sorunlarda derinleşen, karmaşık düğümleri çözebilecek akla, beceriye sahip olan yüksek düzeyde bir aydındı. Zekası, bilgisi, hayranlık uyandıracak nitelikteydi. Zihnin ve duyguların labirentlerinde gizlenenleri ortaya çıkartarak yaşantının gövdesine yerleştiren, -tescil eden- kocaman bir projektördü. Dikkati müthişti. Kaypak bir zeminden kaydırılıp sağlam bir zemine oturtulmak istenen gerçekler kitlesi hakkında sergilenen şaşırtmacaları, düzenlenen oyunları anında yakalıyor, doğruya yaklaşma yöntemlerinin çeşitliliğini açıklıyordu. Doğu ve Batı kültür ürünlerini, birikimlerini özümlediğinden, yeni atılımları, yeni veriler izlediğimden ve bir senteze vardığından benzersiz, özgün fikirleri sıralıyordu. Mevcut yüceliklerin ötesindeki yüceliklere insanımızı eriştirme olanaklarını, arıyan pırıl pırıl bir beyindi.

Yıllardır görüşmemize karşın ilk kez bir aradaydık. Rahattım, erinçliydim. Sait Maden'in karşısında Tarık Buğra, Tuncer Uçarol'un karşısında İsmet Zeki Eyüboğlu, benim karşımda Halil İbrahim Bahar, Erdal Atabek'in karşısında Ender Gürol, Erdal Atabek'in sağında Güngör Dilmen, yanında Turan Oflazoğlu vardı. Birbirlerini -şahsen- tanımayanlar tanışınca yabancılık, -o geçici ama varlığı her zaman duyulan, ortadan kaldırılması konusunda savaşılan duvar- aşılmıştı. İlk kadehlerle doğan sıcak, coşkulu hava, söyleşilerle, etkiliyen buluşlarla gerilimini artırarak sürüyordu. Boyuna üretiyorduk. Necdet Ökmen masamıza yaklaştığında üç-dört konu değişik seslerle tartışılıyordu. İsmet Zeki Eyüboğlu, Farsça, Arapça bazı terimleri Türkçeleştirenlerin yaptıkları yanlışları açıklıyordu. Sait Maden, beyitler okuyordu Tarık Buğra'ya. Şiir üstüne günlükler yazan Tuncer Uçarol, sorular soruyordu bana. Meyhaneleri artık sevmeyen Halil İbrahim Bahar, bu gürültü patırtıda kaybolan özlü sözlerinin ilgililere ulaşamamasından ötürü sıkılıyordu. Ben değerli romancı ve hikayeci Tarık Buğra'nın güçlü hikayelerinden söz ediyordum. Saçları pamuk beyazlığındaki Tarık Buğra, ilgiyle dinliyor, büyük bir alçak gönüllükle "Abartıyorsun, o kadar değil" diyordu. Ama düşüncelerimi, övgülerimi, gerekçelerle. hikayelerinden örnekler vererek belirtiyordum

Tiyatro edebiyatımızı zenginleştiren oyunlarından ayrı kimi ilginç düşlerini de yazan Turan Oflazoğlu, göze çarpan bir durgunluk içindeydi. Ruhundaki sessiz çığlıkların kaynağı birtakım gizlerin tutsağıydı sanki. Arada sırada gülümsüyor, durgunluğunun nedenlerini merak edenleri üzüntüden kurtarıyordu. Gene tiyatro edebiyatımıza taze bir kan taşıyan Güngör Dilmen, çok neşeliydi. Attığı kahkahalar, beraberliğimizdeki güzelliğin sınırlarını genişletiyordu. Kırmızı yüzü daha bir kızarmıştı dünyadaki bütün utanç verici olayların ağırlığıyla eziliyormuş gibi. Katlı tütün kesesini açıyor, piposunu dolduruyor, ters çevirip ateşliyordu. Hollandalı bir kaptanı andırıyordu. Erdal Atabek, Ender Gürol, Turan Oflazoğlu ve Güngör Dilmen, Freud'un öğretisiyle ilgili bir konuyu deştiler. Bilimsel psikolojinin kurucusu Freud'un insan kavramına yaptığı küçümsenmeyecek hizmeti irdelerken Marks'ın öğretisi karşısındaki durumunu kurcaladılar. Marks, (Mutluluğun önkoşulu gibi görünen hayallerden kurtulma dileği, aslında bizi hayallere tutsak duruma düşüren koşullardan kurtulma dileğidir) derken Freud (Hayır, bilimimiz bir hayal değildir. Fakat, bilimin bize veremediğini başka yerde bulmak umudu, işte hayal olan budur) düşüncesinin doğruluğunda ısrar ediyordu. Bu tartışma her sözcükle hararetleniyordu. Freud, kalıcı olan ve olmayan gerçeklere değişik bir açıdan bakmıştı. Olguların kökenindeki karmaşık düzende çalışmış, gizleri incelemiş, bilinç altı dünyasında kaynaşan mağmanın üzerindeki örtüyü kaldırmıştı... Saptadıklarım bu kadardı. Çünkü topluluğumuz ikiye bölünmüştü ve ben bir yandan Erdal Atabek'in, Ender Gürol'un, Turan Oflazoğlu'nun, Güngör Dilmen'in, Necdet Ökmen'in dediklerine kulak kabartırken bir yandan da Tarık Buğra'ya, İsmet Zeki Eyüboğlu'na, Sait Maden'e, Halil İbrahim Bahar'a ve Tuncer Uçarol'a -laf- yetiştiriyordum ve serüvenlerden, tanıklıklardan, olaylardan, edebiyattan damıttıkları şölene katkıda bulunmak için çabalıyordum. Bu yüzden o harika tartışmayı gereği gibi izleyemiyordum.

Derken, altı buçukta Tarık Buğra, Sait Maden, Necdet Ökmen, Tuncer Uçarol, Ender Gürol kalkmışlardı.

Biz, masayı tekrar donatmıştık. Yabancı ve yerli fıkraları döküyor, gülme ediminin bütün öğelerinden yararlanıyorduk. İsmet Zeki Eyüboğlu'nun (Tekkecilik) günlerinde yaşadığı her şey bir ders niteliğindeydi. Osmanlı uygarlığının dinamiğini değil de durağan yönlerini ilkeleştirenlerin, doğal, gerçeklerle kuşatılmış çok çelişkili, çok uzantılı bir hayatın içinde solurken metafizik bir hayatla uğraşanların İslamlığı, tasavvufu -tarikatçılık- anlayışıyla yorumlamaları, hurafelere bel bağlamaları şaşırtıcıydı. İsmet Zeki Eyüboğlu, atasözleriyle, şiirlerle deyişlerle süslediği durumları tatlı tatlı anlatıyordu. Bu anlatışıyla büyülenmişken Latince bir cümleyi araya sokuşturuyor, Homeros'u, Vergilius'u, Ovidus'u, Lucretius'u, ölümsüzlüğün evreninde gururla dinlenen bu büyükleri, alıp getiriyordu.

Turan Oflazoğlu, bilmediğimiz karanlığını parçalamış, biraz açılmıştı.

Erdal Atabek, etkili sesiyle bu tür toplantıların bilgi alış-verişinde oynadığı önemli rolden, ilişkilerdeki bağları güçlendirmesinden söz ediyordu.

Güngör Dilmen bir şarkı mırıldanıyordu.

Halil İbrahim Bahar, "Gidelim Muzo, bir tarhana çorbası içelim" diyordu.

Sonra -bugünlük- içkiye ve konuşmaya doyarak hesabı ödemiştik. Erdal Atabek ile Güngör Dilmen ayrılmıştı dışarda. Biz bir otobüsle Halil İbrahim Bahar'ın arabasını park ettiği Sultanahmet'e gelmiş, kaplumbağaya binmiştik. Turan Oflazoğlu ile İsmet Zeki Eyüboğlu'nu Fatih'te indirmiş, Gaziosmanpaşa'nın yolunu tutmuştuk.

TRT'ye telefon ettim. "Özdemir İnce'yi rica ediyorum."

"Yurtdışında efendim."

"Acaba ne zaman..."

"Belli değil."

"Mersi."

(Merci) sözcüğünü soylu bir ailenin (Çalıkuşu, Vadideki Zambak, Kamelyalı Kadın, Pol ile Virjini) romanlarını okuyan genç kızından işitmiş, hemen dağarcığıma atmıştım. Çiçeği burnunda ondört yaşında bir yazardım. Yalnız bu sözcüğü, işçilerin, küçük esnafın, lumpenlerin bulunduğu mahallemizdeki bağnaz ortam nedeniyle kullanabilmek için cesaret isterdi. Kullanmaya yeltenenlere iyi gözle bakmıyorlar, züppelikle, gavurlukla suçluyorlar, uzaklardaki apartmanların, hanların, fabrikaların sahiplerine takındıkları düşmanca (içgüdüsel, bilinçsiz bir düşmanlıktı bu) tavrı takınıyorlardı. İtiyorlardı dünyalarının dışına. Ama ben, her saniye bir bölümünü sergiledikleri serüvenlerinden, yaşantıyla dopdolu hikayelerinden kopmak istemediğimden ve çocuklukla delikanlılık arasında geçitlerden her hangi birini seçemeyip bocaladığımdan, henüz kendime yetecek bir evren yaratamadığımdan (merci) sözcüğünü, konuşurken ağzımdan kaçırmamaya özen gösteriyordum. Oysa İkinci Dünya Savaşından sonra yakılmış yıkılmış memleketlerde hızlı bir kalkınma başlayınca ve bu kalkınma olgusu Türkiye'yi de derlenip toparlanmaya zorlayınca, iş değişmişti. Çoğalan nüfusla çoğalan istekler, gereksinimler yapay ve doğal engelleri kaldırmaya yönelmişti. Çemberlerle sıkıştırılan benlikler artık baskıya dayanamıyordu. Bu sorunlar ve başkaları Batı'ya açılmayı, Batı uygarlığının nimetlerinden yararlanma girişimlerini hızlandırınca, tavandaki -iyi yaşama- dileği tabana doğru inince köşeye bucağa sinmiş bağnazlıkların egemenlikleri kırılmıştı. Önceleri reddedilen bir sürü şey gibi -merci- sözcüğü de benimsenmişti. Her türlü yoksunluğa boyun eğmeyen, uygar, bilgili, aklının ve iradesinin sahibi, özgür davranan insan tipinin oluşturulması sorunu bütün yurdu sarmıştı.

(DEVAMI YARIN)

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Haftadan seçmeler

10 Haziran Salı

18.05 Siyah İnci

Ünlü çocuk romanı Siyah İnci dizi olarak gösterilecek. Siyah incinin kahramanı Elmas, çok güzel bir kır attır.

21.05 Hangisi Doğru

Maç yayınları dolayısıyla üç yalancılı yarışma programı bu hafta ve önümüzdeki hafta için pazar gününden salıya alındı.

22.20 TV'de Sinema

Yönetmenliğini Edward Dmytryk'nin yaptığı ve başlıca rollerini Gregory Peck, Diana Baker, Walter Matinau'nun paylaştıkları "Serap" adlı 1965 yapımı film gösterilecek.

11 Haziran Çarşamba

18.05 Siyah İnci

Sürekli filmin ikinci bölümü yayınlanacak.

21.25 Tatlı Çarşamba

Suna ablanın Almanya dan kardesi gelir. Kardeşinin Alman eşi mahalle için yeni konu olur.

23.00 Bir Konser

Fidelio Üvertürü Flüt Konçertosundan 1. bölüm iki dansını İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası seslendirecek.

12 Haziran Perşembe

21.30 Yılların Ardından

Geçen hafta ilk bölümünü izlediğimiz dizinin ikinci bölümü ekrana geliyor. Zengin Rus denizci, Terry. havacı, George piyade olmuştur. Dal ise geride kalır.

13 Haziran Cuma

18.50 Doğa ve İnsan

Belgesel dizinin bu bölümünde doğabilimci David Bellamy insanın avcılıktan tarıma geçişini ve zaman içinde doğanın dengesini bozmaya başlamasını ele alıyor.

21.20 TV'de Türk Sineması

Yönetmenliğini Osman F. Seden'in yaptığı ve başrollerini Tarık Akan, Gülşen Bubikoğlu'nun oynadıkları "Yaz Bekarı" adlı film gösterilecek.

14 Haziran Cumartesi

16.15 Siyah İnci

Sürekli filmin son bölümü yayınlanacak.

21.35 İşte Cumartesi

Uğur Dündar ile Gül Erda birbirinden ilginç magazinler sunacaklar.

15 Haziran Pazar

12.50 Tatil Sineması

Yönetmenliğini Allen Reisner'in yaptığı ve başrolde Nat King Cole'in oynadığı "Caz Dünyası" adlı film yayınlanacak.

HAFTANIN SPOR PROGRAMI

4. Avrupa Futbol Şampiyonası Final Maçları yayın programı şöyle: 11 Haziran Çarşamba günü 18.45'te Çekoslovakya-Federal Almanya, 21.30'da Yunanistan-Hollanda

12 Haziran Perşembe günü 18.45'te Belçika-İngiltere Torino'dan 2. grup canlı yayınlanacak. 21.30'da Milano'da oynayan İspanya-İtalya maçı 2. grup banttan yayınlanacak

14 Haziran Cumartesi günü 18.45'de F. Almanya-Hollanda maçını canlı, 21.30'da Çekoslovakya-Yunanistan maçını banttan izleyebilirsiniz.

15 Haziran Pazar günü ise 18.45'te İspanya-Belçika maçı, 21.30'da İtalya İngiltere maçı gösterilecek.

Denetimin dışında üst yöneticilerin denetlemesi, yapımcının anlayışının geçerliliğini yitirir"

Sütunlarımızda TRT çalışanlarının görüş eleştiri ve önerilerini yayınlamaya devam ediyoruz. Burada özellikle yayın politikasına, personel politikasına, renkli televizyon tartışmalarına, hak ve özgürlüklerin savunulmasına ilişkin görüşlere öncelik veriyoruz.

İnanıyoruz ki, TRT çalışanlarının demokrasi ortamında fikirlerini özgürce söylemeleri, açıklamaları TRT'nin sorunlarını, çalışanlarının sıkıntılarını kamuoyuna yansıtacak, çözümüne yardımcı olacaktır.

Ancak bir noktayı da hemen açıklamakta yarar görüyoruz. Köşemizdeki yazıları imzasız yayınlayabiliyoruz. Ne yazık ki, TRT çalışanları izin almadan, fikirlerini yöneticilerinin denetimine sokmadan basına, kamuoyuna açıklamada bulunamıyorlar. Bu nedenle biz de TRT çalışanlarının yazılarını, açıklamalarını bu uygulamayı kınayarak ve TRT yönetimine herkese görüşlerini istediği gibi açıklama hakkı tanımasını önererek imzasız yayınlayacağız.

Bugün de bir başka yapımcının görüşlerin dinleyelim.

Soru— Televizyonun yayıncılık anlayışı nedir, ne olmalıdır?

Cevap: Yayıncılık anlayışını irdelemeden önce, kuşkusuz televizyonun ne olduğunu, TRT'nin statüsünü ve anlayışın bu esaslar içerisinde nereden, nasıl kaynaklandığını belirtmek gerek.

Televizyonun önce yasal konumunu ele alalım. Bilindiği gibi 12 Mart dönemi sonrası televizyon özerkliği Anayasa değişikliğiyle kaldırılmış, ne olduğu belirsiz "tarafsızlık" getirilmiştir. Dolayısıyla televizyon da yayıncılık anlayışına esas olarak tarafsızlık denilen bu soyut nesneyi almıştır. Uygulamada tarafsızlık nasıl değerlendirilmekte? Bence yayın anlayışının kaynaklandığı nokta burası. Bu anlayış gereği TRT yayınlarında taraf tutmayacak, taraf olmayacaktır. Daha açarsak TRT bir olayı değerlendirirken, doğru ya da yanlış, haklı ya da haksız yargısında bulunmayacaktır. Ya ne yapacaktır?

Doğrusuyla-yanlışıyla, iyisiyle-kötüsüyle olayı kamuoyuna sunacak, kamuoyu istediği yargıyı kendisi kullanacak. Genelde bugünkü yayıncılık anlayışı bu.

— Televizyon bu anlayışıyla ne denli kamuoyu oluşturabilir?

— Bu tür bir yayıncılık anlayışı kuşkusuz kamuoyunun kafasını bulandırmaktan öte bir işe yaramayacaktır. Siz haksızlığı göreceksiniz, siz somut biçimde doğruyu saptayacaksınız, ancak yanlışıyla, haksızıyla olayı vereceksiniz. Bu çağdaş bir yayıncılık anlayışından çok ötedir.

Denilebilir ki televizyonun tüm denetim unsurları bu tür bir yayını gerçekleştirmek için faaliyet göstermektedir.

Televizyonun en etkin kamuoyu yaratma aracı olduğu ülkemizde, yayıncılık geniş halk kitlesinin çıkarları doğrultusuda oluşmalı, televizyon tüm alanlarında bu geniş kitlenin çıkarlarını esas almalıdır. Bunun için de kesinlikle denetim unsurları kaldırılmalı, özerk bir TRT yaratılmalıdır.

Özerklik sağlanmadığı sürece televizyonun mevcut yayıncılık anlayışının değişmesi, daha çağdaş bir yayıncılık aşamasına geçilmesi olasılığı yoktur.

— Yerli yapımlar nasıl olmalı?

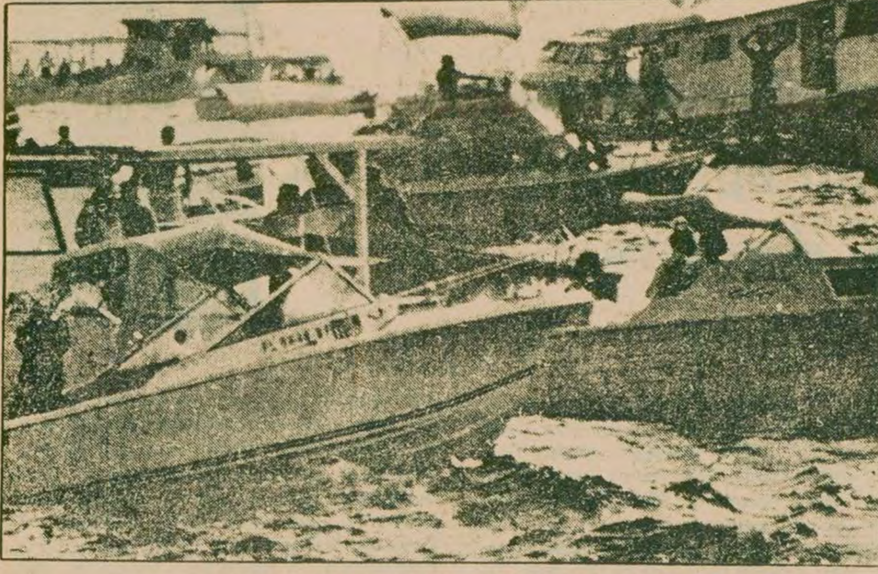
— Bunun televizyon yayıncılık anlayışıyla büyük ilgisi var. Televizyon yayınını sağlayanlar sınırlı bir ölçüde bu yayın üzerinde söz sahibidirler. Yukarda da belirttiğimiz gibi denetim mekanizması, hatta denetimin dışında üst yöneticilerin denetlenmesi yapımcının anlayışının geçerliliğini yitirmekte, dolayısıyla bir denetim esası üzerinde programlar yayına girebilmektedir..

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık

Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Mültecileri almak için bekleyen tekneler

10 bin kişinin Peru elçiliğine sığınmasının ardından, Küba'dan durdurulamayan bir göç başladı

Sovyetler, ordunun iç görevlerini azaltıp, dış görevlerini genişletmişler

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SOVYET yetkilileri ve basın-yayın organları son günlerde bir yandan "detant", "silahsızlanma" gürültüsü koparırken, diğer yandan şimdiye kadar olduğundan daha açık ve hararetli bir şekilde kuvvetli durumda olmanın gerekli olduğunu, güç kullanmayı ve saldırının haklı olabileceğini savunmaya başladılar.

Moskova, Sovyetlerin güçlü olduğu görüntüsünü yayarak, dünyanın "tarihi insiyatifini" elinde tuttuğunu söylüyor. Sovyetler Birliği diğer taraftan da ABD'nin güç kaybettiğini ve artık en güçlü "dünya önderi" olma özelliğine sahip olmadığını belirtiyor.

Kısa bir süre önce Brejnev seçmenlere seslenirken, "Bizim gücümüz ve imkanlarımız sınırsızdır... Kimse bizi kışkırtmayı başaramaz" diyordu.

Sovyet resmi yayın organlarında yer alan yeni Sovyet propagandasında şunlar örnek gösterilebilinir:

Sovyet Komünist Partisi resmi yayın organı "Pravda", 6 Mart tarihli sayısındaki bir yorumda, "Büyük Sovyet topluluğunun tarihi insiyatifi" ele geçirdiğini iddia ediyordu. Yine bu resmi gazetedeki bir başka makalede ise, askeri gücü de içeren bugün dünyadaki kuvvet dengesinin geçmiştekiyle aynı olmadığını yazdı. Makalede, ABD'nin en güçlü "dünya lideri" olma emeline ulaşamayacağı da belirtildi.

Sovyet yetkilileri ayrıca, uluslararası ilişkilerdeki anlayışları hiçe saydıklarını ve başka ülkelerin içişlerine karıştıklarını, hatta gerekli gördükleri yerde kuvvete başvurduklarını ortaya koydular.

20 Nisan tarihli "Moscow News" dergisi bir yorumunda, "Başka ülkelerin içişlerine karışmama ilkesi genelde iyidir. Ancak, uluslararası kanunlar boşlukta durmaz, meselenin özünü görmek lazım. Tarih ve siyasetler her zaman birtakım formüllere uygun düşmeyebilir" diye yazdı.

Sovyet yetkilileri Sovyet birliklerinin "dış görevlerini genişletmenin" gerekliliğini de savunmaya başladılar. "Kızıl Yıldız" dergisinin 15 Mart tarihli başyazısında, "Yeni tarihi şartlarda Sovyet silahlı kuvvetlerinin enternasyonalist görevleri genişletilmiştir" diyordu.

Aynı dergi 15 Nisan tarihinde de, "Sovyet silahlı kuvvetlerinin ülke içindeki görevleri azaltılmış, dış görevleri genişletilmiştir" diye yazıyordu.

Hernalde 60'lı yılların sonuna doğru Çekoslovakya'ya ve 70'li yılların sonunda Afganistan'a karşı girişilen saldırılar, Sovyet ordusunun "dış görevlerinin genişletilmesi"nin örnekleriydi.

Sovyet resmi propagandasından seçilen bu örnekler sadece Moskova'nın küstahlığını yansıtmıyor, fakat bu resmi açıklamalar aynı zamanda dünya halklarının endişelerinin kaynağını da sergiliyor.

Sovyetler Birliği, yayılmasını ve dış müdahalesini artırdığı bu döneme "yeni tarihi şartlar" diyor Bu şartlara uygun olarak da Sovyet ordusunun ülke içindeki görevi azalıyor. 'Enternasyonalist görevi" artıyor. işte bu "görevi" yapmaya gönderilen Rus askerleri Afganistan'ın başkenti Kabil'de.

Avrupa hükümetleri, Olimpiyatlara katılan komitelere yardımı kesiyor

NİYAZİ TERZİ (LAHEY)

MOSKOVA Olimpiyatlarına hükümetlerin kararına rağmen katılma kararı alan 'Milli Olimpiyat Komiteleri"ne yapılan yardımların kesileceği bildirildi. Hollanda ve Belçika hükümetlerinin boykot kararı almasına rağmen, her iki ülkenin olimpiyat komiteleri katılma kararında direniyorlar. Bunun üzerine, adı geçen ülkelerin hükümetleri olimpiyatlara katılma kararlarına karşı önlem olarak, olimpiyat komitelerine yaptıkları yardımı durduruyorlar. İngiltere hükümetinin de böyle bir karar alması bekleniyor.

Hollanda Milli Olimpiyat Komitesi 19'a karşı 49 oyla aldığı katılma kararını sert bir dille eleştiren Hollanda Başbakanı Van Agt ve Dışişleri Bakanı Van der Klaauw, Milli Olimpiyat Komitesine verdikleri yardımı keseceklerini bildirdiler.

Birçok ülkede Olimpiyat Komiteleri, hükümetlerin aldıkları boykot kararlarına rağmen olimpiyatlara katılma kararı aldılar. Diğer hükümetlerin de Hollanda ve Belçika'nın yardımı kesme tutumlarına katılmaları bekleniyor.

Televizyonda bugün

17.00	HABERLER
17.05	AKŞAMA DOĞRU
18.00	HABERLER
18.05	SINAVA DOĞRU
19.15	EGE'DEN ÇIZGILER
19.50	UYKUDAN ÖNCE
20.00	HABERLER
[illegible]	DİYANET IŞLERI BAŞKANININ KONUŞMASI
21.30	MEVLID
23.00	HABERLER

Aşık Saygı'nın hazırladığı programda suni tohumlama, voleks, kabak karme ve yapımı anlatılıp milli giysiler tanıtılacak.

Miraç Kandili dolayısıyla Mevlid naklen yayınlanacak.

(GENİŞ HABER 7. SAYFADA)

Sovyetlere bağımlılık, büyük bir ekonomik buhrana yol açtı

Castro, kurtuluşu özel teşebbüste arıyor

- Castro, buhranın yönetim bozukluğundan doğduğunu söylüyor
- Havana ve pek çok kentte serbest pazarlar açıldı
- Devlet şirketlerinin asli görevi, kâr etmek olarak belirlendi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

KÜBA'dan kaçan binlerce kişi bir gerçeği gözler önüne serdi. Küba büyük bir iktisadi buhran içine yuvarlanmıştı. Yıllardır Sovyetler Birliği'ne bağımlılık, ABD'nin uyguladığı ticari ambargo, Küba'nın ihracatının hâlâ tek bir ürüne, şekere bağlı olması geçtiğimiz yıl şeker ve tütün mahsulünün büyük zarar görmesiyle birleşince, Küba 21 yıldan bu yana eşi görülmedik bir buhrana yuvarlandı.

Sonunda Küba yetkilileri üretimin ve dağıtımın yetersiz olduğunu, ülke çapında sıkıntı çekildiğini, insanların insiyatif kullanmadığını ve isteksizce çalıştığını kabul etmek zorunda kaldılar.

Dolayısıyla Küba hükümeti daha mülteci akını başlamadan bazı değişiklikler yapmak zorunda kaldı.

Özel teşebbüse kapı açıldı

BATILI gözlemciler Küba'da olup bitenleri önemli değişiklikler olarak niteliyorlar.

Küba yetkililerinin yaptığı ilk değişiklik, özel teşebbüse ve bireysel girişime daha fazla imkan tanımak oldu. Dolayısıyla devletin denetimi biraz zayıflatıldı. Küba daha önce her türlü özel teşebbüse son vermişti. Küçük miktarda toprağa sahip olmalarına izin verilen köylülerin yetiştirdikleri ürünlerin satış ve dağılımını da devlet yapıyordu.

Şimdi Küba hükümeti tarım ürünlerinin serbest pazarda satılmasına ve zanaatkarların kendi başlarına iş yapmalarına izin verdi. Devlet şirketlerine bundan böyle asli görevlerinin üretim yapmak ya da iş sağlamak değil kâr etmek olduğu bildirildi. Yöneticilere işe almak ve işten atmak yetkisinin verilmesiyle, yetkililerin yaymağa çalıştığı 'Küba'da işsizlik yoktur' görüşünün gerçek olmadığı ortaya çıktı.

Serbest pazarlar

GEÇTİĞİMİZ haftalarda Havana ve pek çok kentte çiftçiler serbest pazarlar açtılar. Pazarda sergilenen mallar birkaç saat içinde tükendi. Küba'da artık karaborsanın da dışında fiyatlar devlet tarafından değil pazarlıkla belirlenmeye başladı.

Öte yandan elektrikçi, marangoz gibi zanaatkarlar belli bir para karşılığında çalışma izni alarak iş kurmaya başladılar. Aynı alanda iş yapanları birleşerek işlerini geliştirme hakkı da tanındı.

Değişiklikler devam edecek

KÜBA yetkilileri, bu yapılanların Küba ekonomisini canlandırmak için henüz sadece başlangıç olduğunu söylüyorlar. Küba Devlet Başkanı Castro ile kardeşi Raul daha aylar öncesinden ekonomik buhranın, kaynakların yetersizliğinden değil yönetimin bozukluğundan doğduğunu iddia etmeye başlamışlardı.

Paralı askerliğin sonuçları

KÜBA'da yaşanan ekonomik buhranın temel nedeni Sovyetler Birliği'ne bağımlılıktır. Sovyet denetimi Küba'nın iktisadi gelişmesini altüst etmiştir. Ayrıca Küba halkının Moskova'nın paralı askerleri olarak Afrika'ya gönderilmesi çok büyük tepkilere yolaçmıştır. Sokaklarda Castro aleyhtarı bildiriler dağıtılmaktadır. Çok kısa bir süre içinde 2-3 bin kişi tutuklanmıştır. Castro bu arada iki kez hükümet değişikliği yapmak zorunda kaldı ve bizzat dört bakanlığı üstlendi.

Çin Başbakan Yardımcısı

Geng Biao: "Çin, ABD, Avrupa, Japonya ve Üçüncü Dünya birleşerek Sovyetlere karşı dişe diş mücadele vermeli"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AMERİKA Savunma Bakan Yardımcısı Gerald Winnen ve eşi geçen akşam Kaliforniya'da Çin Başbakan Yardımcısı Geng Biao ve eşini uğurlamak için bir şölen verdiler. Şölende konuşma yapan Winnen, Geng Biao'nun gezisinin Çin-Amerikan ilişkilerinin gelişmesinde tarihsel bir olay olduğunu söyledi. Winnen daha sonra Geng Biao'nun Washington'da Amerikan yöneticileri ile yaptığı görüşmelerin ABD ile Çin'in ortak bir stratejik tahmine sahip olduklarını bir kere daha gösterdiğini söyledi.

Geng Biao ise Amerikalı liderler ile yaptığı görüşmelerin iki ülke arasındaki karşılıklı anlayışın ilerletilmesi ve dostluk ilişkileri ve işbirliğinin daha da güçlendirilmesi için yeni bir dönem başladığını söyledi.

Geng Biao daha sonra şunları açıkladı:

"Bugün karmakarışık bir dünyada yaşıyoruz. Çin, ABD-Avrupa, Japonya ve Üçüncü Dünya ülkeleri birleşerek Sovyet hegemonyacılarının yayılmacılığına ve saldırılarına karşı dişe diş bir mücadele vermeli ve onların stratejik taktiklerini kesinlikle suya düşürmelidirler. Dünya barışı yalnız böylece savunulabilir."

Casusların ilk hedefi: Batıyı Doğu karşısında yumuşatmak

Batı Almanya: Doğulu casusların yatağı

- Batıda 3 bini aşkın Doğu Alman casus olduğu sanılıyor
- Doğu Almanlar casuslukta daha çok gönül ilişkilerinden ve kadın sekreterlerden yararlanıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SON zamanlarda Batılı basın-yayın organlarında fötr şapkalı, yakaları kalkık pardesülü adamların resimleri sık sık yayınlanmaya başlandı. Kara gözlüklü bu adamlar ne yapıyorlar? Hangi taraf için çalışıyorlar? Kravat iğnesine veya saatlere yerleştirilen mini ses alıcıları neye hizmet ediyor? Bu soruların en doğru cevabını herhalde Moskova'daki KGB'nin kurmayı verir. Çünkü son 5 yıldaki casusluk olaylarına baktığımızda altından hep KGB çıktı. İşte KGB'nin Batı Almanya dosyasından bir kaç not:

Son yıllarda Batı Alman yetkilileri yüzü aşkın casusluk olayını açığa çıkardılar. Bunlardan hiç kuşkusuz en ünlüsü, eski Başbakan Willy Brandt'ın danışmanı Guillaume'nin Doğu Almanya hesabına casusluk yaptığının anlaşılmasıydı. Brandt Başbakanlıktan istifa ederek söylentilerden kurtuldu ama Doğu Alman casuslarının, Batıdaki faaliyetleri durmadı. İşte bunlardan birkaç örnek:

* Şimdi iktidarda bulunan Sosyal Demokrat Partisinin (SPD) Bavyera Eyaleti Milletvekili Cremer'in, Doğu Alman Casusluk Örgütü Başkanı Orgeneral Wolf ile İsveç'te görüştüğü açığa çıkarıldı. Wolf tutuklanmadan önce parti konseyi üyesiydi ve burada alınan kararları karşı tarafa bildiriyordu.

* 1978 yazında Romanya İstihbarat Örgütünün ileri gelenlerinden İon Pacepa'nın Batıya sığınması Doğu Alman casuslarının işlerini bozdu. Pacepa'nın Batıya sığınmasından sonra Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku, İçişleri Bakanı, içlerinde iki general de bulunan ve KGB ile ilişkileri bulunduğu söylenen birçok memur ve subayı görevden aldı. Batı Almanya'da ise, SPD yetkililerinden Egon Bahr ve Herbert Wehner'in casus oldukları iddia edildi. Ancak sürekli Doğu ile yakın ilişkiler kurulmasını savunan bu kişiler hakkındaki iddialar doğrulanmadı. Ancak genç bir SPD milletvekilinin, Uwe Holtz'un dokunulmazlığı kaldırıldı.

* Bir casusluk yuvası olan Doğu Alman Devlet Güvenlik Bakanlığında çalışan Üsteğmen Werner Stiller'in 1979 Martında Batıya geçmesi sonucu 22 Doğu Alman ajanı açığa çıktı. Stiller'in birlikte getirdiği 20 bin sayfalık fotokopi bilimsel casusluğu içeriyor ve birçok bilim adamı ve profesörün ismini kapsıyordu. Sonuçta 10 ajan tutuklandı. 12'si ise Batı Alman polisinin gevşekliği yüzünden kaçmayı başardı.

* Almanya'da muhalefetteki Hıristiyan Demokrat Parti de casuslardan nasibini aldı. Bu partiye casuslar daha çok sekreter olarak giriyordu. O tarihlerde Alman gazetelerinde yayınlanan bir karikatürde, Hıristiyan Demokrat Partiye iş aramak için gelmiş bir kadın sekreterin çantasında, Doğu Alman Partisinin yayın organı gözüküyordu.

Tespit edilen bu casuslardan ilki Hıristiyan Demokrat Partinin savunma ve dış siyaset konularında en yetkili kişilerinden biri olan Werner Marx'ın sekreteri İnge Goliath'dı. Partide 10 yıl sekreterlik yapmış olan Goliath kocasıyla birlikte kaçmayı başardı. Aynı partinin örgütlenme bürosunda çalışan Ursala Höfs ise kaçamadan yakalandı.

* Son yılların en büyük casusluk olayı ise NATO Genel Sekreterliğinde asistan olarak çalışan Ursel Lorenzen'in casus çıkmasıydı. NATO Askeri Tatbikat ve Operasyon Dairesi Başkanlığının tek sivil yetkilisi İngiliz Terence Moran'ın baş yardımcısı olan Lorenzen nükleer planlar dışında en gizli belgeleri birlikte Doğu Berlin'e götürdü. Olay, NATO'daki en büyük casusluk olarak nitelendirildi. NATO'nun karar mekanizmasının işleyişi ve gizli planları Moskova'nın eline geçmişti böylece.

Casusların çalışma yöntemleri

DOĞU Almanların Batıda 3 bini aşkın casus bulundurduğu tahmin ediliyor. Doğu Alman ajanlar, Batıda daha çok şu hedeflere yönelik çalışıyorlar: Doğrudan askeri ve siyasi bilgilerin çalınması, teknik ve bilimsel planların elde edilmesi, bazı siyasi çevreleri etkileyerek, Doğu Blokuna karşı yumuşak bir tutum alınmasını sağlamak, vb.

Bu arada dikkat çeken bir nokta da, Doğu Almanların kadınları bir yem olarak cokca kullanmaları. Nitekim, geçtiğimiz yıllarda, casus sekreterlerin çoğalması üzerine Batı Alman hükümetinin kadın sekreterleri "aşk konusunda" uyaran afişler asmaları kamuoyunda ilgi ile karşılanmıştı.